

Táza postala
plátitá in num
No. 244716/929.

10. Telefon: 18-60. Előfizetés: Havonta 110, negyedévesre 600, egészévre 1200. Földre: Havonta 2, negyedévesre 12, egészévre 20 dollár. — Hirdetések díjszabás szerint. — Az „ÚJ KELET” a transilvániai és romániai zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

ÚJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. R. E. Ara 5 lej

Editor-Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc. Administrator delegat si grant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editură. Registrul publicatiunilor perioadice No. 43, Dos. 889, 1934. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Péntek, április 7.
1939—5699. Niszan 18.
XXII. évfolyam, 78. szám.

Tényleges szövetség jött létre Anglia és Lengyelország között

Megállapították a két ország közötti politikai és gazdasági együttműködés feltételeit. Éles hangon irnak az olasz és német lapok Anglia ellen

Lengyelország szeretné, ha Magyarország résztvenne és Oroszország nem venne részt a paktumban

London, április 6. (Rador.) A PAF ügynökség jelenti: Beck lengyel külügyminiszternek a londoni kormánnyal folytatott tárgyalásai megegyezésre vezettek, amely tartós kapcsolatokat fog létesíteni Lengyelország és Nagy-Britannia között és a minden téren való együttműködést biztosítja. Az egyezmény új és állandó tényező fog jelenteni az európai nemzetközi egy-

üttműködésben. A londoni lengyel követségen felszolgált vacsorát követően a csütörtökre virradó éjszaka kidolgozták a brit miniszterelnök által teendő nyilatkozat végleges szövegét. A brit és lengyel szakértők szerkesztették meg a szöveget, amit azután hozzájárulás végett lord Halifax és Beck elé terjesztettek.

Az Evening Standard szerint Stanhope beszédével tegnap a minisztertanács hosszasan foglalkozott és nincs kizárva, hogy a tengerészeti miniszter távozni fog. Helyére említett lap Winston Churchill emlegeti.

Az Evening News ugyanakkor követeli, hogy Stanhopet menesszék és helyébe olyan politikust ültessenek, aki lényegesen megfontoltabb és nem kelt feltűnést elszólalásaival.

Olasz-német vezérkari megbeszélés Innsbruckban

Római jelentés szerint Keitel tábornok, a német hadierők főparancsnoka, Rariani tábornok olasz hadügyi államtitkár, valamint az olasz vezérkari főnök fontos megbeszéléseket folytatnak Innsbruckban.

Egyidejűleg jelentik Rómából, hogy illetékes körök határozottan megafólják egy külföldi sajtóügynökség azt a híret, hogy Mussolini bizonyos katonai intézkedésekkel kapcsolatban hosszabb táviró-beszélgést folytatott volna Hitlerrel.

Míról tárgyaltak Berlnben Tiso és Durcsánszky?

Berlnből jelentik, hogy Tiso és Durcsánszky szlovák kormányfőriak tegnap Berlnben hosszabb megbeszéléseket folytattak Ribbentrop birodalmi külügyminiszterrel. A tárgyalásokon elsősorban gazdasági és pénzügyi kérdéseket vitattak meg és szóba került Szlovákiának Morvaországgal függőben levő gazdasági és pénzügyi viszonyának rendezése. Szlovákia jövője is megbeszélés tárgyát képezte és a kiadott jelentés szerint a függő kérdéseket mindkét fél megelégedésére tisztázták.

Az eszt hadsereg feje Varsóba megy

Hivatalosan jelentik Varsóból, hogy az eszt hadsereg feje: Laidoner tábornok Rüd Szmigly marsall meghívására április második felében ellátogat Lengyelországba. Ugyanakkor jelentik, hogy az eszt kormány törvényjavaslatot készít elő, amely a nemzetvédelem és határmegerősítés céljaira jelentős belső kölcsönt készűl felvenni.

Cáfólják a bolgár mozgósítás híret

Budapestről jelentik, hogy a budapesti bolgár követség hivatalos közleményt adott ki, amelyben a leghatározottabban megafólja azokat a külföldi forrásból származó híreket, hogy Bulgária csapatösszevonásokat eszközölt volna. A közlemény szerint semmiféle ilyen lépés nem történt, Bulgária hí marad eddigi politikájához, amely az összes államokkal való jóviszony rendszerén alapul.

Az új litván kormány bemutatkozása

Kaunasból jelentik, hogy az új litván kormány tegnap mutatkozott be a parlamentben. Zernius miniszterelnök hosszú beszédében ismertette a kormány programját, amely a belső egység és a szomszédokkal való jóviszony megteremtésén dolgozik.

Megegyezés a zsidókérdésben

A Reuter londoni jelentése szerint a szerdai angol-lengyel tárgyalások eredményeképpen tényleges szövetség jött létre Lengyelország és Anglia között — ez a benyomás észlelhető londoni lengyel körökben. A két állam közti politikai és gazdasági együttműködés feltételeit megállapították. A két ország megegyezett a zsidókérdés megoldása és e téren teendő gyakorlati intézkedések tekintetében is. E körök kiemelik, hogy Lengyelország jószemmel nézné Magyarország részvételét a kelet-európai államok védelmi paktumában, de jobban szeretné, ha a szovjetunió nem csatlakozna ahhoz.

Olaszország kedvezőtlenül fogadná, ha Anglia biztosítaná a délkelet-európai államok határait

A Havas jelenti Rómából, hogy az olasz sajtó élénk érdeklődést tanusit a londoni tárgyalások iránt. A lapok véleménye szerint a londoni tárgyalások eredményei befolyással lesznek a többi, főleg délkelet-európai államok elhatározására, melyeknek Anglia olyan egyezségeket akar felajánlani, amikben biztosítaná határaikat.

Ezt az olasz kormány kedvezőtlenül fogadná.

Az olasz lapok általában éles hangot használnak a brit kormánnyal szemben. A Tribuna szerint gyermekes a londoniak azon elképzelése, hogy a brit kormány jelenleg kifejtett diplomáciai kombinációt a béke őszinte megszervezésének lehetne tekinteni. Inkább olyan új alkotásról van szó, ami az összeomló francia-angol egyeduralom szolgálatában állana.

A sajtó azzal vádolja Angliát, hogy brit protektorátust akar létrehozni és azon véleményét fejezi ki, hogy a tárgyalások nem fognak semmilyen eredményre vezetni.

„Anglia fenyegetve látja egyeduralmát”

Az olasz lapokéhoz hasonló hangnemben irnak a német lapok is. A Berliner Börsenzeitung szerint ma a dolgok úgy néznek ki, mint a hágai értekezlet idején. Németország nehezen és fáradságtalanul dolgozik. Birodalmát építi fel a többi nagy nemzetekhez hasonlóan. Anglia fenyegetve látja egyeduralmát, bőségben való és privilégizált életét. Meg akarja őrizni ezt a hegemoniát és ezért az emberiség figyelmét Németországra akarja irányítani. Azt veti a szemére, amit maga Nagy-Britannia tett annakidején. Anglia kész háboru utján megoldani a közte és Németország közti

ellentéteket anélkül, hogy tekintettel lenne az igazságra és jogra.

A „perfid Albion” mesterkedése

Párizsból jelentik, hogy a Le Journal tudósítója Breslauban egy igen fontos német személyiséggel folytatott beszélgetést. Az illető személyiség ezeket mondta:

— Feltétlenül szükséges, hogy Beck dolgavégezetlenül térjen vissza Londonból. Vajjon lehetséges ez? Igen. A mi állítólagos félreértéseink, vagy igényeink? Jelenlételességek. Chamberlain beavatkozása? „A perfid Albion” mesterkedése, amely fel akarta használni ezt a nézeteltérést. A lengyelek adják fel a németellenes arcvonalat és a németek el fogják felejteni időszerűtlen kéréseiket. Ez esetben minden visszatér a válság előtti állapotba. Azután, mivel az éberség nem a demokráciák ereje, alkalmat fogunk találni, amikor gyorsabban és erőteljesebben fogunk eljárhatni a magára maradt Lengyelországgal. Három oldalról szorítjuk majd. Ma vannak barátai és szövetségesei, de éreztetni fogjuk vele az elszigetelődés és bekerítés félelmét, mielőtt lecsapnánk rá.

Nagy megütközés Angliában Stanhope tengerészeti miniszter elszólalása miatt

Londonból jelentik, hogy Greenwood munkáspárti képviselő interpellációt juttatott el Chamberlain miniszterelnökhöz abból az alkalomból, hogy a haditengerészeti miniszter legutóbb elszólta magát az egyik hadihajó fedélzetén és kijelentette, hogy az angol flotta és légiflotta állandóan készenlétben áll minden eshetőségre, anélkül azonban, hogy ennek riadókészültség jele lenne.

Ujabb jelentés szerint Stanhope tengerészeti miniszter azon kijelentése, hogy a brit flotta riadókészültségben állott, egész Angliában nagy megütközést keltett. A sajtó követeli, hogy Stanhope azonnal magyarázza meg szavai értelmét, vagy pedig adja át a helyét, mert a jelenlegi viszonyok között az ilyenfajta megnyilvánulások könnyen veszedelmes visszahatást válthatnak ki.

VILÁG TÜKRÉ

A svéd középosztály

Szellemi proletáriátusnak Svédországban nyoma sincs. Ha orvos, vagy ügyvéd részvételtől kifüggeszti a kapu alatt, a biztos megélhetést nyújtó jövedelem elmaradhatatlan. A kórházi főorvos fizetése évi 20.000 korona, az orvosé — 6000—12.000 között váltakozik. Emellett privát praxissal is rendelkeznek. 50.000 korona évi jövedelemmel rendelkező orvos nem tartozik a ritkaságok közé. A szakorvosok évi keresetének átlaga 25—30 ezer korona. Az orvosok jövedelme természetesen vidékenként váltakozik, de 12.000 koronánál kevesebb jövedelem alig található az adóvallosok között.

Szinte példátlanul sok kerületi, városi és állami kórházi berendezésnek köszönhető, hogy orvosok, tanulmányaik befejeztével, rögtön jövedelmező állásba kerülnek. Az ügyvédek helyzete még kedvezőbb. Mérnököt keresve keresnek. A polgári lapok naponként közölnek mérnököt kereső hirdetéseket. A március 19-én megjelenő stockholmi polgári lapok 11 mérnöki állásra vonatkozó hirdetéssel jelentek meg. Köztük a stockholmi villamosművek pályázata, amely egy 25—30 esztendő mérnököt keres évi 6500 korona kezdő fizetéssel.

A gyógyszerész, jövedelem szempontjából, már kapitalista vállalkozásnak is beillik. A gyógyszerészségdek — férfi hiányában — legnagyobb keresetű.

Egyetemi tanárok évi fizetése 12.000 korona, ezenfelül a vizsgadíjak és más mellékkereset növeli bevételeiket.

Kisiparosok, kereskedők még a külvárosokban és kisközségekben is lényegesen többet keresnek, mint a legtöbb kereső munkások. Hagalundban, Stockholm egyik külvárosában van egy kis élelmiszerkereskedés. Az üzlet nem nagyobb, mint a nálunk „grajzleros”-nak ismert élelmiszeresek boltja. A tulajdonosnő leányával és annak két gyermekével négyzetes kényelmes, modern lakásban lakik. A magas házberek mellett ez a tény világítja meg a legjobban a kiskereskedő életszínvonalát. Az üzletek berendezése és a szakadatlan forgalom a felületes szemlélet is meggyőzheti arról, hogy a középosztálynak ez a rétege biztosított jövedelemmel rendelkezik.

A foltzó cipészek, szabók és mosódaik tulajdonosai, akik Közép-Európában a legnyomorúságosabb viszonyok között tengődő rétegek, itt lényegesen magasabb életstandarddal bírnak, mint az egész esztendőn keresztül dolgozó, jól kereső svéd munkások.

Az állami és városi hivatalokban a nők dominálnak. Rendszerint férfiak a hivatalvezetők, a hivatalnokok túlnyomó többsége nő. Az értelmiségi foglalkozása, kvalifikált férfimunkaerők inkább a szabad pályákon helyezkednek el. Helyüket a hivatalban a különösen is többséget alkotó nők foglalják el. A női hivatalnokok fizetése a városokban 200—400 korona között váltakozik, de a 600 koronás fizetés sem tartozik a ritkaságok közé. A vidéken az olcsóbb lakberek és élelmiszerárak mellett a fizetések 20—30 százalékkal alacsonyabbak.

A férjhiatalnokok fizetése alig különbözik a női munkaerő bérével, de a férfiak számára fönntartott magasabb állásokban 400—800—1000 koronáig terjedő illetményeket rendszeresítettek.

Közszolgálatban és szabadfoglalkozásokban 95.141 férfi és 88.998 nő — köztük katonatiszt, altiszt, lelkész, orvos, ügyvéd, újságíró — tevékenykedik. A családtagok

ek

beszél, mint büszke egy erős és veszélyes lője. A beszédnek a lap volt.

entik, az angol kornday Times így ír: békéről és a Harmadik dékairól akarta biztosítani a szándék egy főleg másba és a fenyegetések. A brit kormány el hogy egyeztetési politikát érteni, de hogy ez a lesz, arra nem számítolt szó bekerítési kísér-

Sunday Dispatch többöndja:

figyelmeztette a világot a tétlenül eltűnni a beasméltódását és beszédég az alapot. Ugyanakkmitést sem tett a kéaktumról és nem követott formában gyarma-

énye az, hogy Hitler nem kell félreértetni és ondolni, hogy a Harma- r és mindenkorra sza- Britanniával. A flotta- góttá el, csak figyel- ákat arra, hogy ellen-

risien szerint a beszéd hangoztatásának és a kük, hogy konkrétumo- feleltre mindenesetre ra és meg kell várni a

azt írja, hogy Hitler sba keveredett önmaga- goztatta, de ugyanak- y azt Közép- és Kelet- fogja megvédeni. Ily Londonban és Párizsban kiváltani beszéde.

Buzáu folyó

A buzáui prefektura ol, hogy a Buzáu folyó radt és 300 hektárnyi töt öntött el. A megye- tézkedett a gátak meg

a torkolat mocsarait fenyeget. Ugyancsak Siret folyó is.

Kolozsvári Kisvára döntött mitőszék

anás az elmúlt év fo- Kishitelbank részvény- számlásra utasította, hogy a banktörvény- geknek nem tett eleget Kishitelbank a semmitő- vroslatért. A semmitő- vában formai szempont- á a kérdést és a bank- egsemmissítésével egy- z ügy érdemi letárgya-

tárgyalásra előbb már- szasztás folytán március arnapot. A semmitőszék lyamodást le is tárgyal- apította, hogy a Kishi- tben semmiféle lényeges a nem fedezhető fel, é- nyyszerfelszámolásra vo- demben is megsemmisi- ta a pénztüntetést kisebb zítására. Ágnak ezzel a megnyug- kolozsvári Kishitelban- an tevékenysége utjabó arult.

nyv- és Lapkiadó R. T ada Baron L. Pop 10 on: 18-60.

IMPRIMAT

kal együtt 325.002 lélek él ezekből a foglalkozásokból. Összes jövedelmük 597 millió korona és 1043 millió korona vagyonmal rendelkeznek. A családtagokat is beleszámítva, egy-egy főre 1830 korona jövedelem és 3200 korona vagyon esik. Ez a néhány szám önmagáért beszél.

Az értelmiségi osztályok általában és elsősorban az ifjuság, féltékenyen őröködi afölött, hogy magas életszínvonaluk a jövőben se változzék meg. Ezért ellenzik az idegenek letelepedését. Ennek a gondolatnak a jegyében született meg az upsalai diákok határozata, amely állást foglal a bevándorlás ellen. De ezen túl az ifjuság nem politikál. Az egyetemi ifjuságnak csak egy töredéke tagja valamely politikai párt hoz tartozó egyetemi szervezetnek. Az ifjuság valóban politikamentes, mert nincs ideje és nem is akar politikálni. Egy polgári családból származó egyetemi hallgató magyarázza meg nekem ezt a közép-európai szempontból érdekes jelenséget:

— A tanulás sok pénzbe kerül. Az egyetemi évek alatt szorgalmasan tanulunk, hogy mielőbb elkészülhessünk tanulmányainkkal. Lesz időnk politikálni, ha kikerülünk az életbe.

Ezért nincs talaja a szélsőséges mozgalmaknak az egyetemi ifjuság körében. Egyetemi ifjusági tüntetések fogalma ismeretlen az ifjuság körében.

Svédország kis hadseregének tisztikara szakképzettség, műveltség és katonai erények terén — ellenére annak, hogy az ország 130 esztendő óta nem viselt háborút — bármely ország tisztikarával felveheti a versenyt. Angol, francia és német katonai szakemberek lovagiasan elismerik ezt a letagadhatatlan tényét. A tisztikar magas szellemi nivóját és katonai szempontoktól vezérelt szociális gondolkodását kiválóan jellemzi a magasrangú tiszték február közepén megtartott előadási estőjén megnyilatkozott hangulat.

Az európai fegyverkezés nyomán szükségesszerűvé vált svéd fegyverkezésről tartott előadást a hadsereg egyik legkitünőbb tisztje. Az előadás keretében szó esett a fegyverkezés költségeiről is. Az előadásban jelen volt egyik illetékes politikus felvetette a kérdést: célszerű volna-e a szociális berendezkedések terhére, illetve a szociális költségek csökkentésével a fegyverkezés pénzügyi alapjait előteremteni? A tisztgyűlés egyhangulag állást foglalt minden ilyen terv ellen. Két okból: a modern néphadsereg létalapja, hogy a nép és hadsereg között a legteljesebb összhang uralkodik. Nem szabad semmit sem tenni, ami a népnek a hadsereggel szemben táplált szeretetét és megbecsülését kockára tehetné. Már pedig a szociális költségeknek a fegyverkezés javára való csökkentése ezt eredményezné.

Másik indoka a tiszt állásfoglalásnak az a megfontolás, hogy a hadsereg csak az esetben felelhet meg magas és megfeszített fizikai és szellemi erőt igénylő hivatásának, ha a katonák, ha az emberanyag kulturális és egészségügyi szempontból a legmagasabb fokon áll.

A legutóbbi gazdasági válság hatása alatt a művészet és irodalom munkásainak helyzete nagyon leromlott. Engberg szociáldemokrata kultuszminiszter 1936-ban elrendelte, hogy minden állami építkezésnél az összköltségeken felül külön 2 százalékos építkezési díj fizetésére fordítandó. Azonkívül hathatós intézkedésekkel megkönnyítette és elősegítette az irodalom fejlesztését és az írók védelmét.

Természetesen a svéd társadalomban és politikai életben is mutatkoznak ellentétek. De a formák és irányzatok nem azonosak a közép-európai törekvésekkel. A közép- és kelet-európai harcot indítják mindenki ellen, aki megkísérelné lenyírni a munkások magasabb életszínvonalát. Kiskereskedő, kisiparos, értelmiségi foglalkozásuk, állami tisztviselők, katonatisztok, művészek és az irodalom munkásai mindnyájan tudják, vallják és hirdetik, hogy egzisztenciájuknak alapja és biztosítéka a dolgozó, jól kereső és jól élő munkás. De a munkás is támogatja a közép- és kelet-európai törekvéseket, mert ezeknek boldogulása, fogyasztóképesége, munkát biztosító egzisztenciájának, magas életszínvonalának a létalapja. Parasztság, városi közép- és munkások összefogása a demokrácia jegyében, biztosítja a nehéz, válságos időkben is Svédország népének a szabadság irányában haladó fejlődését.

A Zsidó Távirat

Belgium

A „FOYER ISRAELITE” FELHÍVÁSA A BELGA ZSIDÓSÁGHOZ. A Max Gottschalk által vezetett „Foyer Israelite” a belgiumi általános választások alkalmából felhívást intézett a belgiumi zsidósághoz, amelyet felszólított, hogy egyhangulag a rendpártokra adja szavazatait. A felhívás egyik része az idegen állampolgárságu zsidósághoz azt a kérelmet intézi, hogy igyekezzenek magukat a választási propagandától távol tartani, mert ez csak a zsidóság ellenségének malmára hajtana a vizet. A felhívás egyben felkéri ezeket a zsidókat, hogy a lehetőségek határain belül, ne használjanak nyilvános helyeken más nyelvet, mint az állam nyelvét.

APRILIS 3-ÁN „UNSER JISUV” CIMMEL UJ ZSIDÓ LAP JELENIK MEG BRÜSSZELBEN. A Leon Kubovitszky vezetésével álló belga zsidó szervezetek tanácsa, amely több zsidó gazdasági és közművelődési intézményt egyesít, elhatározta, hogy „Unser Jisuv” címmel hetilapot jelentet meg. Az első szám április 3-án jelenik meg.

Amerika

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN 50 EZER DOLLAROS GYÜJTŐKAMPIONT INDÍTOTTAK A JÉMENI ZSIDÓK JAVÁRA. Mortimer J. Propp a jémeni zsidók segélyezésére alakult szervezet elnöke közölte, hogy a napokban 50 ezer dolláros gyűjtőkampiont indítottak a 70 ezer lélekszámú jémeni zsidó közösség segélyezésére. Az összegyűjtött összegből 30 ezer dollárt palesztinai jémenita kölcsönintézet alapítására fordítanak, 20 ezer dollárt pedig a Jémenben lakó zsidók azonnali segélyezésére.

Danzig

FELŐSZLIK AZ UTOLSÓ HÁROM ZSIDÓ SZERVEZET IS DANZIGBAN. A Danzigban megjelenő „Jüdische Gemeindeblatt” közli, hogy a legutolsó három danzigi zsidó szervezet, a Central Verein, a zsidó front-harcosok szövetsége és a szabadvilá-vallásos zsidóság egyesülete, közös ülést tartottak, amelyen elhatározták feloszlásukat. A danzigi zsidó hitközség elnöke dr. Itzig ismertette a három szervezet eddigi tevékenységét, majd a feloszlás módjait vázolta.

A zsidó hadirokkantak segélyezését a hitközség fogja ellátni. A feloszlási formalitások megtörténte után dr. Itzig rövid záróbeszédet mondott, amelyben azt a kívánságát fejezte ki a jelenlét előtt, hogy az „uj otthonban több boldogság várja őket”.

A cseh protektorátus

A CSEHORSZÁGI ÉS MORVAORSZÁGI ZSIDÓKÖRZET HELYZETE A „PROTEKTORÁTUS” ALATT. A következő jelentés számol be a történelmi Csehszlovákia zsidóságának helyzetéről a német elfoglalás után: „A Gestapo ügynökei tovább tartóztatják le a zsidókat. Rendes körülmények között a letróztatottakat néhány nap múlva szabadlábra helyezik. Így például a néhány nappal ezelőtt letróztatott Lieben professzor azzal a feltétellel helyezték szabadlábra, hogy 14 nap alatt elhagyja az ország területét. Ugyanígy szabadlábra helyezték a cionista közületek vezetőit is, akiket már az első napokban lefogtak. Kivétel Maria Schmolka asszony, a Hicem kivándorlási szervezet vezetője, de az ő szabadlábrahelyezése is csak napok kérdése. A két cionista alap, a Keren Kayemet és a Keren Hajjeszod még nem kapott engedélyt aktivitásának folytatására. Az összes iskolák, segélyintézmények zárva vannak. A „Zidovské Zprávy”, a cionista szervezet cseh nyelvű hivatalos lapja nem jelenhet meg. Ezzel szemben a német hatóságok engedélyt adtak a cseh- és morvaországi hitközségek tanácsának és a prágai hitközségnek munkájuk újrafelvételére. Remélik, hogy az a 200 lélek, akik Palesztina bevándorlási certifikáttal rendelkeznek, a közeljövőben elhagyhatják az országot.

Singapore

600 FRANKFURTI ZSIDÓ SINGAPOREBA VANDOROL. Londoni lapok közlése szerint, hatszáz frankfurti menekült érkezett Genuába, ahonnan a „Conte Bianco Mano” hajó fedélzetén Singaporeba vándorolnak.

Holland-guyana

A JEVCOL ZSIDÓ KOLONIZÁCIÓS TÁRSASÁG BIZOTTSÁGA HOLLAND-GUYANABA UTAZOTT. A Jevcol zsidó telepítési társaság által összeállított vizsgálóbizottság

Holland-Guyanába utazott Holland-Guyanában. A bizottság tagjai: S. Wellengrebel tanár, biológiai szakértő, dr. Vank volt mezőgazdasági főfelügyelő és S. Dyck tel-avivi zsidó mezőgazdasági mérnök.

Anglia

130 MENEKÜLT GYERMEK ANGLIÁBA UTAZIK. Szerdán, március 28-án 130 bécsi menekültből álló csoport lépte át a holland határt, hogy a hollandiai Hookon keresztül, az angliai Harwichbe utazzon.

Franciaország

EDOUARD HERRIOT „A FAJTEORIA BORZASZTÓ VESZÉLYEITŐL” ÖVJA A FRANCIA NÉPET. Edouard Herriot, Franciaország többszörös miniszterelnöke és a francia kamara elnöke, aki mint ismeretes, az utolsó időben komoly történelmi műveket jelentet meg a francia forradalom korszakáról, Lyonban, amelynek polgármestere, nagy előadást tartott „Forradalom és Fajtság” címmel.

Palesztina

Tel-Aviv és Jeruzsálem költségvetése

Tel-Aviv városi tanácsa napokban készült el a jövő költségvetési év budgetjével. A költségvetést 520 ezer fontban állapították meg. Az erről szóló közleményből tudjuk meg, hogy a városnak ezidőszent 160 ezer lakosa van.

A jeruzsálemi városi tanács egyik legutóbbi, az angol kormány megbízottjának jelenlétében tartott ülésén megállapították a város költségvetését. A jövő évre 129.384 font kiadást irányoztak elő, a bevételeket viszont 127.289 fontban. Jeruzsálemnek ezidőszent 100 ezer lakosa van, ezek közül 70 ezer zsidó.

A tel-avivi városi tanács elhatározta, hogy megkeresést intéz a főkörmányhoz Tel-Avivnak „zsidó város” való proklamálása érdekében. Ezzel el akarják érni azt, hogy a városi közigazgatás és a zsidó hitközség adminisztrációja Tel-Avivban egyesüljön. Ezzel egybeként régi terve volt a város lakosságának. Ha az egyesítés sikerül létrehozni, akkor a városi tanács átveszi a hitközség számos funkcióját és külön bizottságokat jelölnek ki a vallási és szociális munka végrehajtására.

TIZENKÉT MILLIÓ LADA CITRUS GYÜMÖLCSÖT EXPORTALTAK PALESZTINÁBÓL. Március 15-iktől 21-ig Palesztinából 887.821 lada citrus gyümölcsöt exportáltak. Ezzel a folyó idényben kivitelre került citrus-gyümölcsök mennyisége elérte a 12 millió ladt. Az előbbi idényben március első feléig kerekén 9 millió ladt exportáltak.

50 EZER FONT SEGÉLY AZ ARAB TERROR 423 ALDOZATÁNAK. A palesztinai kormány legutóbbi ülésén megállapították azt az összeget, amely kifizetésre került azok között, akik az arab terror következtében hozzátartozóikat, vagy vagyonukat veszítették. A jegyzéken 423 zsidó szerepel, akik együtt 50 ezer font sterlinget fognak kapni. A szíjjelezést a Vaad Leumi fogja végezni a károsultak között. A legnagyobb összeg egy meggyilkoltért 250 font, a legkisebb kártalanítási összeg — könnyű sebesüléért — 3 font.

UJ KASZARNYAKAT ÉPÍTENEK PALESZTINÁBAN. A brit hadügyminisztérium legújabb költségvetése 489 ezer fontot irányozt elő palesztinai kaszarnyák építésére. Ezenkívül a brit légügyi minisztérium 42 ezer fontot állított be a költségvetésbe kaszarnyák építése címén, amelyekben a helyőrségek repülőtisztjei és legénysége fog elhelyezést nyerni, amelyek most Palesztinában és Transzjordániában vannak.

A PALESZTINA-KÉRDÉS ÉS A NEMET BIRODALOM ÉLETVAGÓ ÉRDEKEI. A nemzeti szocialisták folyóirata, az „NS Monatshefte”, érdekes cikket közöl Anglia Palesztina-politikájáról. Ebben a cikkben először hangzott el a német sajtóban és pedig kétségbevonhatatlan formában, hogy Németországnak Palesztinában közvetlen érdekei vannak, amelyeket a Palesztina-probléma megoldásakor figyelembe kell venni. A cikk szerint a Palesztina-probléma azért érdekli a németeket, mert lehetőség van egy önálló zsidó állam létrehozására. Ez a veszedelem egész Európát érdekli. A kérdéshez egyébként a nemzeti szocialista párt is áll

enti:

totta, hogy az 1789-től egészen 1794-ig tartó különböző nemzetgyűlések megvalósították az emberi jogok deklarációjában foglalt társadalmi reformokat. Visszaadták a protestánsok polgári egyenjogúságát, a szinesfajuk szabadságát és egyenjogusították a zsidókat is. A parancsuralmi rendszerek azon törekvéseivel kapcsolatosan, amelyek a régi rendszert akarják visszaállítani, Herriot a következőket mondotta: „Sajnos csak igen kevés hang szállt szembe ezzel a reakciós jelenséggel. En csak kettőt tudok: Az egyik az evangélium hűséges harcosának, XI. Pius pápának a hangja, a másik az óceán tulsó partjáról, Roosevelt elnök részéről jött, aki egy nagy és szabad nép nevében fejezte ki azt, amit ezekről az üldözöttekéről gondol.”

Herriot beszédét azoknak az örök elveknek az idézésével fejezte be, amiknek híján az élet értéketlen. Felszólította a francia népet, hogy ne térjen le az emberisége útjáról. „A fajteoria borzasztó veszedelme abban rejlik, — fejezte be előadását, — hogy szétrombolják a népek lelkét és testét, de nem kételkedem, hogy egyesek közülük feltámadnak majdan.”

Ami a Rosenberg-féle „konstruktív” javaslatot illeti, tudjuk, hogy ez a javaslat nem akar mást, mint hogy a világ minden zsidóját Madagaszkarba, vagy brit Guyanába telepítsék le.

A LONDONI KONFERENCIA PALESZTINAI ZSIDÓ DELEGATUSAI A VAAD LEUMI ELŐTT. Hétfőn, március 27-ikén, a Zsidó Nemzeti Tanács (Vaad Leumi) konferenciát tartott, amelyre meghívást kaptak a palesztinai zsidó delegátusok, akik résztvettek a londoni konferencián. A delegátusok terjedelmes jelentést tettek a konferencia lefolyásáról és kihangsúlyozták, hogy a cionizmus küzdelmes jövő előtt áll. A konferencia Chaim Weizmannnak, a Jewish Agency elnökének meleghangú üdvözlő táviratot küldött, amelyben megköszöni Londonban tanúsított „fényes magatartását.”

WEIZMANN ÉS BEN GURION LONDONBÓL PALESZTINABA UTAZOTT. A Jewish Agency elnöke, Chaim Weizmann professzor az elmúlt napokban Párizsba utazott, ahonnan folytatja útját Palesztinába. A Jewish Agency jeruzsálemi exekutívájának elnöke, David ben Gurion már előbb elutazott Londonból Palesztinába. Mose Shertok, az exekutív politikai ügyeinek vezetője, Londonban marad mindaddig, amíg a helyzet kitisztul. Hír szerint Weizmann professzor utazásai előtt tanácskozott az egyiptomi és iraki delegációkkal.

AZ AMERIKAI KORMÁNYTÓL TAMOGATÁST KÉRNEK A ZSIDÓK PALESZTINAI LETELEPÍTÉSÉRE. A Sons of Zion (Cion fiai) egyesület bankettjén a napokban kampányt indítottak abból a célból, hogy németeket telepítsenek le Palesztinában. Az eddigi gyűjtés eredménye százezer dollár, amely lehetővé teszi egyelőre ezer menekültnek Palesztinába való beutazását. A banketten Hamilton Fish kongresszus képviselő nagy beszédet tartott, amelyben kihangsúlyozza a német zsidóság palesztinai letelepítésének fontosságát és felhívta az amerikai kormány figyelmét a kérdés nagy fontosságára. Vélemény szerint az amerikai kormány 10—20 millió dollárral járuljon hozzá a nagy akcióhoz.

Valódi angol szövetet kedvelő
urak és hölgyek részére megrendeléseket elvállalunk. A hölgyeket külön felhívom új, saját kreaturájú modern

ANGORA
szöveteimre.

DOMBRIA
Str. Regina Maria 4. és Str. Bratianu 19.
Arusítás délelőtt 11-től 7 óráig.

Partot ért a tengereken bolygó négy menekült hajó

Tizenkét szlovákiai zsidó menekült megrendítő menekülése Angliába

Párizs, április 6. Az utolsó két hónap folyamán nem kevesebb, mint nyolc gőzhajó tévelygett a nyílt tengeren, miután a kikötőbe kísérelte meg utasait valahol partra szállítani. A nyolc hajón összesen 411, főleg Ausztriából származó zsidó menekült utas volt. Befolyásos zsidó intézmények közbenjárására folytán sikerült négy hajó utasait már néhány héttel ezelőtt partra szállítani. Ezzel szemben másik négy hajó, még pedig a St. Martin, az Ocean Niza, a Cap Norte és az Artigas még mindig a tengeren bolyongtak.

Gibraltár és Lisszabon bebocsát egy-egy bolygó hajót

Most végül sikerült a HICEM energikus közbejárására folytán e négy hajó menekültjei számára is a partra szállást kieszközölni. Pénteken, március 31-én közölték a HICEM vezetőségével, hogy a portugál kormányhoz intézett megindító felhívás eredményeképpen a St. Martin utasai engedélyt kaptak arra, hogy Lisszabonban partra szálljanak. Az Ocean Niza utasait az angol kormány hozzájárulásával Gibraltárban szállították partra. E két hajó utasainak sorsa és odesszája különösképpen tragikus volt. Csaknem az összes délamerikai kikötőket végigjárták anélkül, hogy az illetékes hatóságoknál sikerült volna a szükséges engedélyt kieszközölni. Végül kénytelenek voltak Németországba visszatermi, onnan azonban ismét kiküldték őket a tengerre.

Két hajó Montevideóban köt ki

A Cap Norte és az Artigas utasait a Montevideói kikötő fogadta be. Innen a menekültek Chilébe utaznak, miután ehhez a chilei kormány megadta előzetes hozzájárulását. A menekültek legnagyobb része olyanokból rekrutálódott, akiket a Gestapo kényszerített a Német birodalom területének elhagyására. Ellenkező esetben koncentrációs táborral fenyegették meg őket.

A kormányok, amelyek a szerencsétlen menekültek partraszállását megengedték, közölték ugyanakkor a Hicem-mel, hogy hasonló körülmények között érkező menekülteket nem hajlandók többé befogadni. A HICEM épen ezért a hajózási vállalatokhoz és illetékes intézményekhez újlag komoly figyelmeztetést intézett, hogy ne foglalkozzanak „kalandos emigráció” tervezésével és ne igyekezzenek olyan személyek kiwandorlását keresztül vinni, akik nem rendelkeznek a szükséges vízummal.

Másrésről a HICEM a délamerikai államhoz újabb felhívást intézett, hogy Amerika, Ausztrália és Dél-Afrika példáját követve, állapítsanak meg bevándorlási kvótát a zsidó menekültek számára. Ez a módot nyújtja a fejlesztett és kalandos kivándorlás elkerülésére és szervezett emigráció keresztülvitelére.

Menekültek százai bolyonganak a határok között

Eduard Oungre és James Bernstein, a HICEM igazgatói, a legnagyobb elismerésüket és hálájukat fejezték ki Venizuella, Chile és Ecuador kormányai iránt, amelyek a bolygó menekülteket kétségbeesett helyzetükből kimentették. A három ország már több ízben nyújtott segédkezet hasonló helyzetben lévő menekülteknek.

A HICEM másrésről sürgős intézkedéseket tett a több, mint 250 zsidó ifju Prágából való kimentésére, akik az elmúlt év október elején a szudeta vidékről menekültek oda. Az ifjak azóta a Prága melletti chachisara-telepen mezőgazdasági munkát végeztek. A német hatóságok közölték velük, hogy legkésőbb április 15-ig el kell hagyniuk az egykori Csehszlovákia területét. Valamennyiüket a chalucook számára nyújtott bevándorlási kvóta keretein belül Palesztinába szállítják.

Az elmúlt napokban a német-holland határon lévő Oldenzaal határállomásra több, mint 300 zsidó menekült érkezett az egykori Csehszlovákia területéről, javarészt nagykereskedők, ügyvédek, orvosok. Valamennyien angol beutazási vízumot kértek

és akik Hollandiában várják be a Home Office döntését. Az állomáson megindító jelentek játszódtak le, a menekültek megérkezése alkalmával.

Tizenket prágai zsidó repülőgépes odesszája

Az elmúlt héten Csehszlovákiából Lengyelországon át repülőgépen tizenkét zsidó menekült érkezett a croydoni repülőtérre. Miután az angol hatóságok kezdetben a tartózkodási engedélyt megtagadták, a menekülteknek vissza kellett volna térniük Lengyelországba. Egy menekült-védelmi bizottság időközben szavazott értük és így az engedélyt megkapták. A hatóságok által bevezetett vizsgálat a következőket állapították meg:

A 12 menekült Szlovákiából származik. A német megszállás elől Lengyelországba menekültek, ott ötszáz fontért repülőgépet béreltek, amely először Dániába vitte őket. Miután itt nem maradhattak, március 29-én tovább repültek Angliába. A croydoni repülőtéren a hatóságok megállapították, hogy a menekültek papirocai nincsenek rendben. Éjjelre a fogházba zárták őket. A Home Office utasítást adott, hogy a me-

nekültek közül tizet küldjenek vissza repülőgépen Varsóba, míg ketten megkapták a tartózkodási engedélyt. Amidőn hét rendőr a szerencsétleneket a repülőgéphez kíserte, megrendítő jelenetek játszódtak le.

A menekültek nem akartak beszállni, mondván, hogy a „biztos halálba” viszik őket. Egyik férfi a földre vetette magát és görcsösen ordítani kezdett, két asszony kétségbeesetten zokogott és könyörgött a tisztviselőnek, hagyják őket Angliában. A csoport két tagja menekülni próbált, de elfogták őket. Egy adott pillanatban az egyiknek a nevét kiáltották. Kiderült, hogy időközben az illető — egy bizonyos Vorosov nevű, megkapta a tartózkodási engedélyt. Vorosov örömkönyvekben tört ki, átölelte az öt kísérő rendőrt és az izgalomtól összeesett. A tisztviselő, a rendőrök és a többi repülőgépek utasai mély megdöbbentéssel szemléltek a megrendítő jeleneteket. A csoport tagjai ismételtén kijelentették, hogy inkább kiugranak a repülőgépből, sem hogy Szlovákiába visszatérjenek. A rendőrök kötelességüket teljesítve, mégis a repülőgéphez cipelték őket, de a menekültek kétségbeesett ellenállásával

Vihar a Jüdische Welt-Rundschau körül

A jisiv nem tűr idegennyelvű lapot az Ereben

A novemberben betiltott németországi zsidó lapok között köztudomás szerint ott szerepelt a régi és nagyteljesítéjű Jüdische Rundschau is, az ottani cionista szervezet hivatalosa, amely a rezsimváltás óta példányszámban és terjedelemben egyképpen megnövekedve, szolgálta, példátlanul súlyos körülmények között, a németül olvasó zsidókat.

A Rundschaunak 12 ezer külföldi előfizetője volt. Ez a szám erősen megnőtt a novemberi események óta, amikor újabb tízezrek hagyták el Németországot. A lap szerkesztőjében, a kitűnő Robert Weltschben erre megfogant az elhatározás, hogy feltámasztja a lapját. Az új lapot Jüdische Welt-Rundschaunak nevezték el, ezzel is jelezni akarta, hogy Die Weltnek, a Herzl újságjának, a hajdani központi cionista organumnak és a Jüdische Rundschaunak tradícióját követi. A JWR első száma március 7-én jelent meg Jeruzsálemben, ahová Weltsch és a szerkesztősége átköltözött. Pédányainak egy része magában Palesztinában került forgalomba. A tulnyomó részt a külföldnek szánta.

A feltámasztott újság külsőalakjában és hangjában egyképpen a berlini JR-re emlékeztet. Programcikkje kifejti, hogy a 64 országba szétszóródott német zsidóságot akarja szolgálni, összekötő kapocs akar lenni közöttük, mindenekezt pedig közöttük és Palesztina között. Ezt a célt szentesíti Chajim Weizmannak a szerkesztőhöz intézett üdvözlő levele, nemkülönben az, hogy a jisiv legprominensebb német zsidója, Martin Buber

professzor, cikket irt a JWR első számába. Am ez a két nagy név sem volt elég ahhoz, hogy megvédje a JWR-t a jisiv felháborodásától.

Palesztinában osztatlanul, egyesegedül a héber a zsidó nyilvánosság és a zsidó kultura nyelve. Zsidó gyűlés, zsidó lap, zsidó könyv, nem ismer más nyelvet. Amikor a héber nyelvben alig, vagy egyáltalában nem jártas német zsidók kezdtek tömegesen bevándorolni Palesztinába, akadt kiadó, aki megismertelte a német nyelvű lapok lehetőségeit. De nem volt nyomda, amely rendelkezésre állott volna. Damaszkuszban kezdtek tehát nyomtatni és innen juttatták el Palesztinába, míg a jisiv felháborodásának vihára el nem söpörte. Azóta csak könyvnyomtatás híradók jelennek meg német nyelven Palesztinában, hogy az új bevándorlót, amíg beletanul a héber nyelvbe, tájékoztassák a jisiv és a nagyvilág eseményeiről. Kettőtől négyoldalas lapocskákat ezek és többnyire csak a héber lapok hiranyagát kivonatolják. Uccán, trafikban, újságárus kioszkokban nem kaphatók, egyesegedül előfizetőiknek szállítják. De így is, ebben a primitív formában és korlátozott forgalomba hozatali lehetőségek mellett is, csak nehezen, idegesen, igazságtalanul kényszerűségből tűri meg őket a nyelvére, a nyelve egyeduralmára joggal rá tartó és féltékeny jisiv.

Amikor a palesztini kormány hivatalosába megjelent a hír, hogy Weltsch engedélyt kapott egy németnyelvű hetilap kiadására, a jisiv azt hitte, hogy egyesegedül a külföldi

kellett megküzdeniök. Csak az egyik ablak betörése után sikerült őket a repülőgéphez kényszeríteni. A repülőgép dán pilótája kijelentette, hogy nem veheti fel a menekülteket, mert nem vállalja a felelősséget azért, hogy ezek utközben kiugorjanak a gépből.

Végül is kénytelenek voltak az angol rendőrhatalóságok letenni arról, hogy vissza küldjék a menekülteket, ismét a fogházba szállították őket, azzal, hogy vonaton szállítják majd őket Dániába. Le akarták köztönni valamennyiüket, nehogy utközben öngyilkosságot kövessenek el.

Időközben azután megkapták a kormánytól a tartózkodási engedélyt. Ezzel szemben három csehszlovákiai menekültet pénteken repülőgépen visszavitték Lengyelországba. Egyedül szerdán és csütörtökön harminc csehszlovákiai menekülttől tagadták meg az angol hatóságok a tartózkodási engedélyt.

németek számára készülő újságról van szó. Az érdekeltek is biztosították róla, hogy így lesz: Weltsch és kollégái csak írják Jeruzsálemben a lapot, nyomtatni Párizsban fogják és ugyancsak Párizsból fogják szétküldeni a német zsidó 64 új galutjába. Nagy volt tehát a meglepetés, amikor ez a Jeruzsálemben szerkesztett újság egy jeruzsálemi nyomdából kikerült a palesztinai utcára.

A meglepetést a felháborodás és a tiltakozás elemi erejű vihára követte. Először Tel-Aviv város közgyűlésén a polgármester bélyegezte meg Weltsch résztörő kísérletét. **Vechn lo jeasse** — adta ki nyomában a tanács a jelszót. Idegen nyelvű újság nem jelenhet meg az Ereben az Erec számára, csak exportcikk lehet. Az olvasóközönség ugyanilyen nézetet vallott. Megsemmisítette a példányokat, amiket a kávéházakban, az újságárus bódékban megtalált. A palesztinai napilapok a támadó cikkeket sorozatán adták közre a JWR ellen. Tiltakozott a jisiv legfőbb testülete, a Vaad Leumi is, nemkülönben a héber írók és a héber tanítók szervezete. De kezdték a lap irányát és egynehány megfontolatlanúságot is kipécézni. Weltsch és vele a JWR tulzott objektívizmussal szemléli a német zsidó eseményeket. Léleknelkülű tárgyalóssággal ír a londoni tárgyalásokra, Kacérkodik a territorializmussal. Nincs egyelen szava a héber kultura mellett. Elköveti azt a botorságot is, hogy szembe fordul a „tulzott” zsidó nacionalizmussal. Az arab-zsidó együttműködés levitsett britsalomi eszméjét portálja és azt az álmot — a maga megállapítása szerint is álmot — igyekszik propagálni, hogy meg kell változtatni a nemzetek egymáshoz való viszonyát, új életformák utját kell egyengetni ez egész világ számára.

Ez a tulzott tárgyalósság, ez az örök szordinos hang talán helyén volt a német galutban. De furán, sőt egyenesen deguszálólólag hat Palesztinában. A jisiv kénytelen volt tehát a nagymultu Robert Weltschet, aki odaát magvetőnek, a cionista publicisztika vezető egyéniségének számított, kioktatni a jisiv ideológiájára.

Weltsch nehezen tanul. Hosszu lére eresztett nyilatkozatokkal felel és technikai okokra, félreértésekre vezeti vissza, hogy lapja forgalomba került Palesztinában. A jisiv közvéleményét csak az a kijelentése nyugtatta meg, hogy a Jüdische Welt Rundschau ezzel az első számával véglegesen letünik Palesztina uccáiról.

Weltsch nyilatkozata egyébként ezzel a mondattal kezdődött: „Súlyosabb gondjaink vannak manapság, mint JWR dolga”. Ezzel a kijelentéssel nyilvánvalóan bagatellizálni akarta az ügyet. Ezzel sem volt igazza. A héber nyelv uralma egyik pillére az új-Palesztinának. Egyáltalán nem kicsi, egyáltalán nem jelentéktelen valami. És abszolúte nem válik a jisiv szégyenére, hogy egyéb súlyos gondjai közepette nem felelkezett meg létének erről a kulturális alapkövéről és élet-halálharc legközépen gondja volt rá, hogy odacsöröitsen azok közé, akik akár álmokért, akár businessből ezt az alapkövet megkísérelték aláaknázni. (p. p.)

TEL. 3183.

P. O. B. 601.

TEL AVIV

52, ACHAD HAAM STR.

ELISMERTEN LEGJOBB SZALLODA A VAROS KOZPONTJABAN. A BANKOK ES KERESKEDELMI KOZPONT KOZVETLEN KOZELBEN.

— SZEP ARNYEKOS KERTTEL KORULVEVE. — HIDEG ES MELEG VIZ. — PRIVAT FURDOSZOBOK. — KOZPONTI FUTES. — ELSORANGU KONYHA. — MAGYAR ES ROMAN KISZOLGALAS. — KEDVEZO ARAK.

enti:

...a, hogy az 1789-től különböző nemzetek az emberi jogok társadalmi reformotestánsok polgári sfajnak szabadságát zsidókat is. A párazon törekvéseivel a régi rendszert a következőket igen kevés hang kiós jelenséggel. En az egyik az evangé- k. XI. Pius pápának ceán tulsó partjáról, jött, aki egy nagy fejezte ki azt, amit ol gondol.

...ak az örök elveknek, amiknek híjján az totta a francia népet, berinesség utjáról. „A szedelme abban rej- tását, — hogy szét- és testét, de nem ek közülük feltamad-

vetése

...n, amikor megnyitot- prenciát Londonban. truktív” javaslatot is egoldására. Ez is bi- nek nemcsak joguk, alkozni ezzel a kér-

...„konstruktív” javas- ly ez a javaslat nem a világ minden zsidó- gy brit Guyanába te-

ERENCIA PALESZ- GATASAI A VAAD n, március 27-ikén, a (Vaad Leumi) kon- vre meghívást kaptak egátusok, akik részt- rencián. A delegátu- st tettek a konferen- angsuloyozták, hogy a vó előtt áll. A konfe- nak, a Jewish Agency tidvözlő táviratot kül- zóni Londonban tanu- sását.”

N GURION LONDON- UTAZOTT. A Jewish Weizmann professzor áriszba utazott, ahon- sztinába. A Jewish xekutívéjének elnöke, előbb elutazott Lon- se Shertok, az exeku- vezetője, Londonban g a helyzet kitisztul. professzor eutazása vpiotmi és iráki dele-

RMANYTOL TAMO- ZSIDOK PALESZTI- RE. A Sons of Zion ankettjén a napokban abból a óból, hogy le Palesztinában. Az nye százezer dollár, yelőre ezer menekült- bejutását. A banket- gresszusú képviselő amelyben kihangsu- g palesztinai letelepi- felhívta az amerikai érdés nagy fontossá- az amerikai kormány áruljon hozzá a nagy

ol szövetet

elő

...ere megrendeléseket ket külön felhívom uráju modern

DRA

imre.

BRIA

és Str. Bratianu 12. 11-től 7 óráig.

HIRESK

Select Mozgó
UNNEPI MŰSORA

Ártatlan Zsuzsi

GILBERT világhírű operettjének film-változata, fészerepekben:

Henry Garat
Meg Lemonnier
Raimu

— Az albán parlament ünnepélyes ülésen vette tudomásul a trónörökös megszületését. Tiranából jelentik: Az albán parlament rendkívüli ülésén ünnepélyesen vette tudomásul a trónörökös megszületését. A lakosság egész este a köztereken tolongott és ünnepelte az eseményt.

— Husvét előtt felfüggesztették az üzletek záróját. A kolozsvári munkaügyi felügyelőség a munkaügyi miniszter rendelkezése alapján közli az érdekeltekkel, hogy ma, pénteken és holnap, szombaton az üzletek a déli órákban is kötelesek nyitva tartani, este pedig 8 órakor zárnak. Az alkalmazottak és tisztviselők felváltva kapnak ebédszünetet.

— Eltette láb alól ujszülöttjét egy leányanya. Buzăuból jelentik: Alexandrina Dumitrache buzăui leány gyermeknek adott életet. Az ujszülöttet azonnal megfojtotta, feldarabolta és Potoceni községbe vitte, ahol kutba dobta a kis holttestet. Tettét leleplezték és a leányanyát letartóztatták.

MA MEGNYILT A WE-EGO

— Három napra felfüggesztik a déli munkaszünetet a kereskedelmi üzemek. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium hozzájárult ahhoz, hogy április 6., 7. és 8. napjain a kereskedelmi üzemekben felfüggeszék a vasárnapi és déli munkaszünetet és hogy az alkalmazottak felváltva pihenjenek.

— Megmérgezte magát egy kolozsvári nyelvtanár. Tegnap a késő esti órákban autótaxi állt meg a mentőállomás előtt. Két jól öltözött férfi eszméletlen nő emelt ki a gépkocsiból. Az áldozatot bevitték a mentőállomás folyosójára és ott az egyik fapadon helyezték el. Gyorsan, gyorsan! — sürgették az előszét laboráns. Nyujtsanak segélyt a szerencsétlennek! Sztrichnin nel megmérgezte magát. Mi menjünk értesíteni a rendőrséget. Ezzel az ismeretlen férfiak, anélkül bővebb felvilágosítást adtak volna az esetről, sietve eltávoztak. Így kezdődött az a homályos háttérű dráma, melynek bonyolult részleteit még nem tisztázta a rendőrség bünyügyi osztálya. Néhány perccel a mentőállomáson lejátzódot jelenet után, titkosrendőr jelent meg a szolgálatos orvosnál, aki tudtára adta, hogy minden beavatkozás hiábavalónak bizonyult: az ismeretlen nő kiszüvedett. Mialatt az áldozat holttestét beszállították a bonctani intézetbe, a bünyügyi osztály detektívjei megindították a nyomozást a tragikus véget ért nő személyazonosságának megállapítására. Kiderült, hogy az öngyilkos Szentkirályi Leona, 32 éves, tordai illetőségű okleveles tanárnő. Az öngyilkos tanárnő a Bratianu ucca 35-37. szám alatti házban lakott. Bucsulevelet hagyott hátra, melyben közli, hogy saját elhatározásából lett öngyilkos. A tragikus halálesetről értesítették Tordán lakó özvegy édesanyját. A temetésről még nem történt intézkedés.

MUTÁRI
LOCO
SI IN PROVINCIA

RIMOCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ

BIROU VSAVI, CU GARA, PIATA GARII 9, TEL. - 3302.
MAGAZIN GARAI SI LOCUINTA STR. GARII 9, TEL. - 3025.

Ujabb pokolgépes merényletet akadályoztak meg Londonban

A londoni rendőrség háromezer házkereskedelmét hajtott végre az ir nacionalistáknál

Nagy izgalom Londonban a Victoria-pályaudvar ellen tervezett merénylet miatt

London, április 6. A Victoria vasuti állomás raktárából az elmúlt éjszaka nyanus kettyegés hallatszott ki. Azonnal értesítették a rendőrséget, amely nagy karhatalommal szállott ki a helyszínre, körülzárták a kérdéses helyiséget és alapos kutatás után megállapította, hogy a ruhatárban egy úgynevezett időre beállított pokolgépet helyeztek el, az egyik csomagban. A pokolgépet megfelelő elővigyázatossággal ártalmatlanná tették és az ügyről részletes jelentést tettek a felsőbb hatóságoknak, melyek még az éjszaka folyamán utasítást adtak ki, hogy a rendőrség emberei a legnagyobb erővel tegyék ártalmatlanná a sorozatos merényleteket és pokolgépes merénylet kísérleteket végrehajtó szélsőséges ir nacionalistákat.

— Meghalt óbudai Freudiger Ábrahám, a pesti ortodox zsidó hitközség elnöke. Budapesti jelentik: Hétfőn, peszach előnapján, meghalt Budapesten hetvenegy éves korában óbudai Freudiger Ábrahám, a pesti ortodox zsidó hitközség elnöke. Freudiger Ábrahám a magyarországi konzervatív zsidó hitélet egyik kimagasló, rendkívül agilis és koncepciózus alakja szállott sirba. Ő volt, aki a Kazinczy uccai templomot és a mintaszerű iskolát létesítette nagy áldozatkészséggel és munkabírással. Freudiger Ábrahám már fiatal korában lépett be apja fehérműgyárába, amit az ország egyik legnagyobb ipari vállalatává fejlesztett. A hitközségnek 1913 óta elnöke volt. Az Ortodox Központi Iroda pénzügyi bizottságának évtizedek óta elnöke volt és számos zsidó közhasznú intézmény kezdeményezője és megalkotója. Temetése óriási részvét mellett zajlott le.

— Április 12-ig kapott szünetet a CFR iradoszemélyzete. Bucurestiből jelentik: A CFR iradoszemélyzete április 7-től 12-ig kap szünetet.

cipőáruház CAL. REG. FERDINAND 8

— Rövidesen megindul a légitranszport Bucuresti és Párizs között. Bucurestiből jelentik: A román hatóságok a Bucuresti-Párizs közötti légitranszport helyreállításának lehetőségeit tanulmányozzák. Valószínű, hogy rövidesen megindul a légitranszport a francia fővárossal.

Convocare

Banca de Credit Mărunt și Economie S. A.
Târgu-Mureș

Inscriși în Reg. Soc. Bancar No. 4/1934.
cu oncare convocă pe on. acționarii săi la a XI-a Adunare Generală Ordinară
ce va avea loc la 23. Aprilie 1939. ora 11. a. m. în sala Palatului Cultural Evreesc.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul censorilor pe anul 1938.
  2. Aprobarea Bilanțului și a Contului de Profit și Pierdere încheiat per 31. Dec. 1938.
  3. Descărcarea Consiliului de Administrație, a Comitetului de Cenzori și a Direcțiunii de gestiunea lor.
  4. Repartizarea beneficiului net.
  5. Alegerea unui Consiliu de Administrație.
  6. Alegerea a 3 cenzori și 2 cenzori supleanți.
- Dacă în ziua hotărâtă nu se va întruni numărul de acționari prevăzut de statute, adunarea se va amana pentru ziua de 30. Aprilie 1939. ora 11 a. m., când se va ține în același loc, în aceeași ordine și cu același ordine de zi, ori care ar fi capitalul reprezentat.
- Consiliul de Administrație

— Motorosvonat és mozdony karambolja Szamosfalva állomáson. Sulyos vasuti összeütközés történt az éjszaka a szamosfalvi vasuti állomás közelében. A szamosfalvi motorosvonat, amely az éjjel 2 óra 5 perckor indult a kolozsvári pályaudvarról Dész felé, a kolozsvári vasutállomáson túlhaladva összeütközött a pályatesten vesztelő és Apahida felől jövő egyik mozdollyal. Az összeütközés következtében mindkét mozdony megrongálódott. A motorosvonat Barbu Nicolae nevű mozdonyvezetője pedig súlyosan megsebesült. Anca Leontin kolozsvári színész, aki a motorosvonatban utazott, könnyebb sérülést szenvedett. A két sebesültet a CFR mentőszolgálatára szállították első segélyben, majd a mozdonyvezetőt a klinikára vitték. A helyszínen azonnal lefolytatott hatósági vizsgálat megállapította a szamosfalvi állomás szolgálatos forgalmi tisztjének és váltóórának vigyázatlansága okozta volna, mert a motorosvonatot utnak indították anélkül, hogy a másik mozdonynak az állomásra való beérkezését megvárták volna. Az ügyben a vizsgálat még tart.

— Artatlan Zsuzsi a háború előtti idők kedvelt Gilbert operettje ismét felszínre került. A franciák filmet készítettek belőle. Jobb kezekbe nem is kerülhetett ez a bájos zenés vígjáték, melynek főszerepét a francia művészvilág legjobbjai alakítják: Henry Garat, Meg Lemonnier és Raimu. Rég nem mulattunk olyan jól, mint e végig hangulatos operett bemutatójánál. Mindenkinnek ajánljuk a film megtekintését, mely az ünnepek alatt kerül bemutatásra a Select mozgóban.

MA MEGNYILT A WE-EGO

Convocare. Domniile acționari ai firmei Astra Prima Fabrica Românească de rom, licheur și cognac Anton Popp S. A. Cluj, sunt invitați a lua parte la a IV-a adunare generală ordinară, ce se va ține în birourile societății din Cluj, Piața Unirii No. 3. în ziua de 27. Aprilie 1939. ora 17, cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul Consiliului de Administrație asupra gestiunii anului 1938. 2. Raportul censorilor asupra gestiunii anului 1938. 3. Aprobarea bilanțului și a contului de profit și pierdere asupra gestiunii anului 1938. 4. Descărcarea comitetului de cenzori. 5. Eventuale propunerii și interpellări. Bilanț General Activ. Cassa lei 56.333. Debitori în cont-curent lei 145.970. Debitori în cont-incasso lei 35.914. Investițiuni lei 151.112. Investițiuni în desfacere lei 344.263. Marfa nemonopolizate lei 42.615. Marfa în desfacere din Piața Unirii 3. lei 544.828. Marfa în desfacere din Piața Mihai Viteazul No. 10. lei 26.533. Total lei 1.347.568. Pasiv: Capital Social lei 600.000. Capital de rezervă lei 117.548. Creditori lei 585.594. Rezultatul anului 1938. lei 44.426. Total lei 1.347.568. Direcțiunea.

TURISZTIKA

A Haggibor turista szakosztálya vasárnap reggel fél 9 órai indulással gyalogkirándulást rendez a Bükkerdő és környékére. Indulás a Savoy kávéház elöl, visszaérkezés az ünnep beállta előtt.

A külföldi sajtó elismeréssel ir Románia külkereskedelmi politikájáról

Bucuresti, április 6. A külföldi sajtó Románia politikáját kommentálja nemzetközi gazdasági körök felfogása tükrében és megállapítja, hogy Románia alaposan kidolgozott tervvel dolgozik az összes országgal való csereforgalmának fellendítése érdekében Románia azon a ponton van, hogy kiegészítse az egyezségek keretét, mely állandóan aktív kereskedelmi mérleget biztosítson számára. A Németországgal és Franciaországgal kötött szerződéseket az angol-román egyezmény kiegészítése, Svájcjal és más főbb európai államokkal való paktumok fogják követni.

Amerika nagy buzafeleslegeket adott el Németországnak

Washington, április 6. A mezőgazdasági felelesleg elhelyezésére létesített szövetségi iroda közli, hogy 1939 március 23-ig 336.000 bushel búzát adott el Németországnak a kormány a kivitel jutalmakra vonatkozó rendelkezése értelmében. Ettől az időponttól fogva a buzaszállítmányok mintegy 500.000 bushelt tettek ki Németország felé. A jelen időben 68 millió bushelt tesz ki a buzafelesleg.

A szövetségi iroda megállapítja: Az amerikai kormány a mezőgazdasági felelesleg magánexportőröknek adja el, akik szabadon továbbadhatják bárkinek. Az amerikai kormány csupán arra szorítkozik, hogy a mezőgazdasági felelesleg olyan áron hozza forgalomba, amelyek a világpiaci árak vetélytársában helyüket megállják. A legtöbb gabonát Nagy-Britanniának szállították.

Egyesítették a kül-és belügyminisztérium sajtószolgálatát

Bucuresti, április 6. A belügyminisztérium dekretumot dolgozott ki, amelynek értelmében április 1-i időponttal az eddig a külügyminisztérium hatáskörében cölgozó sajtóigazgatóság a belügyminisztérium, illetőleg ugyancsak a sajtó-és propagandaügyi alminisztérium rendelkezése alá kerül. Az igazgatóság a következőkből áll: Ion Dragu, Raul Anastasiu, D. Dimancescu, G. Boncescu, Al. Kiritescu, Moise Balta, Petre Ilcus sajtótanácsosok, Oscar Walter Cisek és Horia Babes sajtótírók.

— A We-Ego cipőüzlet megnyitása minden várakozáson felülmut. A közönség tömegesen kereste fel a modern izléssel berendezett üzletet és ez a legnagyobb biztositék arra, hogy a We-Ego cipőüzlet (ahol az árak a cipőbe vannak bele véve) minden igényt kielégítően fog mindenkor a n. é. közönség rendelkezésére állani.

cipőáruház CAL. REG. FERDINAND 8

— Folyik a nyomozás a resitai adóhivatalban elkövetett visszaélések ügyében. A resitai adóhivatalban elkövetett visszaélések ügyében folyik a nyomozás. Az eddigi adatok szerint a csalások aránya sokkal nagyobb, mint eleinte hitték. A csalást elkövetett tisztviselők törvénytelen illetéket létesítettek „behajtási és bevetelezési” illeték címen s a befolyt összegekkel nem számoltak el. Nincs kizárva, hogy további letartóztatásokat fog eszközölni az ügyészség.

ISZTIKA

arista szakosztálya vasárna... indulással gyalogkirándu... kükérdő és környékére. In... kávéház elöl, visszaérkezé... előtt.

ldi sajtó el- el ir Románia ereskedelmi itikájáról

is 6. A külföldi sajtó Romá... omentálja nemzetközi gaz... elfogása tükrében és meg... ománia alaposan kidolgozott... az összes országokkal való... fellendítése érdekében... ponton van, hogy kiegészít... erét, mely állandóan aktív... erleget biztosítson számára... al és Franciaországgal kö... az angol-román egyezmény... rajccal és más főbb európa... gaktumok fogják követni.

a nagy buza- eket adott el etországnak

április 6. A mezőgazdaság... zésére létesített szövetség... 1939 március 23-ig 336.000... itak el Németországnak a... iviteli jutalmakra vonatkozó... lmében. Ettől az időponttól... lltmányok mintegy 500.000... Németország felé. A jelen... ó bushelt tesz ki a buza-

roda megállapítja: Az amé... a mezőgazdasági felesleget... nek adja el, akik szabadon... árkinke. Az amerikai kor... szorítkozik, hogy a mező... et olyan áron hozza for... k a világpiaci árak vetélke... megállják. A legtöbb gab... niának szállították.

ették a kül- yminisztérium szolgálatát

is 6. A belügyminisztérium... zott ki, amelynek értelmé... ponttal az eddig a külügy-... áskörében dolgozó sajtó-... llyminisztérium, illetőleg... és propagandai al-... delkezései alá kerül. Az... etkezőkből áll: Ion Dragu... Dimancescu, G. Boncescu... e Balta, Petre Icu sajtó-... e Walter Cisek és Horia...

pözület megnyitása minden... ult. A közönség tömege... modern izléssel berendezett... gnagyobb biztosíték arra... pözület (ahol az árak a... le vése) minden igényt... ndenkor a n. é. közönség...

áruház G. RDINAND

ozás a resitai adóhivatal-... zaelések ügyében. A re... elkövetett visszaélések... omozás. Az eddigi adatok... aránya sokkal nagyobb... A csalást elkövetett... elen illetéket létesítettek... lezési" illeték címen s a... n számoltak el. Nincs... bi letartóztatásokat fog... zség.

A városi tanács rendelete az utólagos honosítás módjairól

Cluj, április 6. Emlékezzetek, hogy a belügyminisztérium rendeletet küldött a kolozsvári városházára, amelyben a honosítás módjait szabályozza. A városi tanács elkészítette az erre vonatkozó hirdetményt, amely így szól:

No. 12.019—1939.

HIRDETMEY

A hivatalos lap 17—1939. számában megjelent az állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény alapján, a belügyminiszter 6122—1939. számú rendeletére való hivatkozással tudomásul hozzuk a következőket:
Mindazok az állampolgárok, akik különböző okok miatt az állampolgársági névjegyzékből kimaradtak, csak elismerés, vagy honosítás útján szerezhetik meg állampolgárságukat. A román nemzetiségű kérvényezők az igazságügyminiszter mellett működő Honosítási Bizottság elnökéhez címzett nyolc lej okmány és két lej repülőbélyeggel ellátott ezirányú kéréseikhez az alábbi igazoló okiratokat kell mellékeljék:

1. Születési bizonyítvány.
2. Szüleinek házassági levelét, ha pedig a kérelmező törvénytelen gyermek, anyjának születési bizonyítványát.
3. Erkölcsei bizonyítványt.
4. Ügyészségi bizonyítványt arról, hogy büntetve nem volt.
5. Hivatalos nyilatkozatot arról, hogy más állampolgárságáról lemond és elismerés útján akarja megszerezni állampolgárságát.
6. Hivatalos helytartósági igazolványt arról, hogy 1918. december 1-én valamely Romániához csatolt területen illetéssel birt és akarátán kívül maradt ki az állampolgári névjegyzékből, valamint bizonyítványt arról, hogy más állampolgárságra nem optált.

7. Születési helyének primárja, vagy lelkésze által kiállított bizonyítvány, vagy lelkész által kiállított születési bizonyítványt, mely igazolja, hogy kérelmező valóban román eredetű.
A nem román eredetűek az igazságügyminiszter mellett működő Honosítási Bizottság elnökéhez intézett honosítási kérésüket 660 lejes okmánybélyeggel, 100 lejes igazságügyi bélyeggel és 2 lejes repülőbélyeggel ellátott kérésükhöz az alábbi okiratokat kell mellékeljék:

1. Nagykorúságának igazolása.
2. Igazolványt arról, hogy a saját országának, mint román törvényeknek megfelelően, hogy szellemi képességeinek birtokában van.
3. Hogy a naturalizálási kérvény beadásától kezdődően megszakítás nélkül 10 évig Románia területén lakott.
4. Igazolványt arról, hogy abban az országban, amelynek egykor polgára volt, nem volt büncselekményért elítélve, nem kértek esődöt ellene és nem követelt el egyetlen olyan cselekményt sem, amelyet a román érdekekkel ellentétben állónak lehet vélelmezni.
5. Igazolványt arról, hogy a kérvényező és családtagjai anyagi helyzete olyan, hogy megélhetése biztosítva van, hogy olyan foglalkozást gyakorol, amelynek segítségével egzisztenciáját biztosítani tudja.
6. Annak igazolását, hogy külföldi állampolgárságát elvesztette, vagy elveszti az illető ország törvényének rendelkezése szerint, abban az esetben, ha a román állampolgárságot megszerzte.

7. Nyilatkozat arról, hogy a régi állampolgárságról lemond. Ezt a nyilatkozatot azonban a Honosítási Bizottság kérésére csak utólagosan kell beadni, azután, ha a bizottság megállapítja, hogy a szükséges többi kellekkel már rendelkezik.

A honosítási kérvény végleges elintézéséig a kérelmező állampolgársági helyzete változatlan és azzal a ténnyel, hogy honosítását kérte, újabb jogokat nem szerez.

A honosítást személyesen, vagy meghatalmazott útján, de különleges és autentikus meghatalmazvány alapján is lehet kérni, az igazságügyminisztérium mellett működő Honosítási Bizottságtól.

Cluj, 3. Aprilie 1939.
Primar Secretar general
Dr. Bornemisa Dr. Victor Pop

Roosevelt szentesítette a török-amerikai szerződésre vonatkozó törvényt

Washington, április 6. (Rador.) Roosevelt elnök szentesítette a török-amerikai kereskedelmi szerződés érvénybeléptetésére vonatkozó törvényt.

„Németország nem az anti-szemitizmust, hanem zsidóit akarja exportálni“

Göbbels propagandaminiszter nyilatkozata Rhodosban

Róma, április 6. A Stefani ügynökség jelelenti Rhodosból, hogy dr. Göbbels német propagandailgyi miniszter egy újságíró előtt tett nyilatkozatában csodálattal adózott a fasiszta Olaszország kolonizációs művének. Göbbels kihangsúlyozta a szegény nemzetek szent jogát és támadta a demokráciákat, amelyek azt hiszik, hogy ígéretekkel kielégíthetik a nyersanyagban szegény és az élelteret nélkülözö nemzeteket.

— Elképzelhetetlen — monotta Göbbels — hogyan merészelnék a plutokráciák morálról beszélni a nyersanyagban hiányt szenvedő népek létérdekeivel kapcsolatban. A szíriai és palesztinai eseményekből látható, hogy milyen ostoba és meddő a nagy demokráciák politikája. Ezek helyesebben tennék, ha a saját ügyeikkel foglalkoznának és szilárd alapot teremtenének a béke számára, teljesítve a tekintélyállamok jogos követeléseit.

— Utazásom alkalmával tapasztalhattam

— folytatta nyilatkozatát dr. Göbbels — hogy a Földközi tenger Olaszország számára létsszükséglet. Ami a zsidókérdést illeti, bebizonyosodást nyert, hogy a zsidók a legelvetemedettebb háborus uszítók az egész világon, különösen Newyorkban. Ez azonban nem fogja megakadályozni a nemzeti szocializmust és fasiszmust abban, hogy megoldják a zsidókérdést.

— Németországnak szemére vetik, hogy exportálni akarja az antiszemitizmust. Ez nem felel meg a valóságnak. Németország a zsidóit akarja exportálni. Ha az antiszemitizmus egyetemes probléma lett, ugy ebben maguk a zsidók bűnösök. Mindenkinnek olyan zsidói vannak, aminőket megérdemel. Németországban nagy elégtétellel jegyezték fel, hogy a legutóbbi politikai események összes válságos fázisaiban a német és a fasiszta sajtó fegyverkezett és teljesen egységes közösséget alkottak.

Anglia Egyiptomból csapatokat vezényelt Irakba, mert a zavargások tovább tartanak Ghazi király halála miatt

A moszuli konzul egész családját kiirtották

Bagdad, április 6. A gépkocsiszerencsétlenségnek áldozatul esett Ghazi királyt nagy ünneppélyességgel fogják eltemetni. Az egész ország gyászban van, de mindenütt rend és nyugalom uralkodik. A moszuli angol konzul meggyilkolásával kapcsolatban Chamberlain az alsóházban nyilatkozott és kijelentette, hogy a konzul meggyilkolása vézetes félreértés következménye volt, amelyért az iraki miniszterelnök sajnálkozását fejezte ki, hangsúlyozva, hogy intézkedés történt az angol állampolgárok élet- és vagyonbiztonságának megvédésére. Az iraki törvényhozás nyilvánosan ki fogja fejezni sajnálkozását az események felett. A konzul különleges pompával temetik el, családjának pedig nagyszegű kártérítést fizetnek.

Kairói jelentés szerint londoni utasításra az egyiptomi brit haderőből több csapatot indítottak utnak Moszulba, ahol a lakosság

hangulata még nagyon izgatott. Amint utólag kiderült, a felbőszült lakosság nemcsak a konzult, de egész családját legyilkolta.

Moszul egész vidékén statárium van, de ez sem tudja megakadályozni a tervszerű britellenes izgatást, mert az uralkodó halálával kapcsolatban tényleg több olyan részlet derült ki, amely szándékosságra mutat. Megállapítást nyert, hogy a szerencsétlenséget az első gumik szakadása idézte elő. Ezt pedig elősegítették azok a bevágások, amelyeket az első kerekék koponyén találtak. Tekintettel arra, hogy néhány héttel ezelőtt a király kocsijának koponyeit már szétvágták egyszerű feltételezik, hogy ez esetben is ugyan azok a kezek okozták a katasztrófát. A bagdadi kormány szintén erősítést küldött Moszulba és mindent elkövet, hogy az izgatásoknak véget vessen.

Angolbarát és angolelles hangok a budapesti sajtóban

Két Károlyi gróf kétféle hangja a magyar politikai életben

Budapest, április 6. A nemzetközi politika legutóbbi eseményei sajátos módon hatottak vissza a magyar politikára, részben pedig a magyar közvélemény és a sajtó megnyilatkozásaira. A kis népek és államok függetlenségének megvédésére irányuló angol akció szolgáltatót alkalmat ahhoz, hogy a magyar közvélemény kettőszóljon a külpolitikai és a szellemi orientálódás kérdésében. Míg az egyik tábor jelentős erőfeszítéseket tesz, hogy az országot megvédjé a hatalmas szomszéd ránehezedő sulyától — püspökök, magánok felvonulása a főrendiházban a zsidótörvény ellen beszédesen bizonyította ezt —, addig a másik, a fajvédelem utain haladva, maradéktalanul csatlakozott a német sajtóhoz az utóbbi időben különösen élessé vált angolelles támadásokban.

Két Károlyi gróf szerepel ezzel kapcsolatban az utóbbi napok során a magyar közélet színpadán. Az egyik Károlyi Gyula gróf, aki a felsőházban székelskörü tevékenységet fejtett ki a zsidótörvény enyhítése érdekében és midőn ezirányú erőfeszítései megtörttek a kormány ellenállásán, a végső konzekvenciákat levonva, letette főrendi nandátumát. A másik: Károlyi Imre gróf, az Uj Magyarság című közismerten német-barát orgánom hátsábján „Angol farizeizmus” cím alatt írt rendkívül élehangú cikket a Chamberlain-kormány akciója és általában az angol birodalom ellen. A cikk nyilvánvalóan odatendál, hogy a magyar közvéleményből kiküszöbölje azokat a szimpátiákat, amelyek a műveltebb Nyugat felé irányulnának s ellensúlyozza azt a befolyást, amelyet az angol kormány gyakorolhatna a magyar politikában.

„A csehországi német protektorátusból kifolyólag — írja Károlyi Imre gróf — az angol közélet minden terén, parlamentari beszédekben, újságcikkekben a Németországgal szembeni irigységnek, gyűlöletnek és félelemnek olyan kitérőre észlelhetők, amelyek messze túlmennek a józan ész határain, a világbéke szempontjából aggályosak és megdöbbentők, másrészt a történelmi igazsággal homlokegyenest ellenkező kevetteljes alátámasztásukban felháborító, sőt egyenesen undorító. A világ legelső lapja, a Times, minden számában garmadával közöl számotvető közéleti férfiak részéről írt leveleket, amelyek hemzsegek a Hitler kancellárral szemben használt durván becsületesítő kifejezésektől, mint például „háromszoros esküszeg”. A parlamenti képviselők, élükön a dühösen németellenes Winston Churchilllel és Anthony Eden bukkott külügyminiszterrel, a felsőházban kettő kivételével az összes szónokok a tárgyilagosság és igazságszeretet oly teljes hiányáról tesznek tanúságot, ami Angliában szinte példátlan és közelfekvővé teszi annak a kérdésnek a feltevését, hogy tehát mindenképpen újabb világháborút kívánnak-e mindezek.

Anglia primása, az anglikán egyház feje, a canterbury-i érsek a lordok házában egyik multheti ülésén azt a kijelentést tette, hogy a protestáns anglikán egyház aláveti magát a pápa vezetésének, ha öntségsége élére áll egy németellenes világháború. A volt tengerészeti miniszter, Duff Cooper egyik képviselőtársának azon véleményével szemben, hogy a csehországi események természetes folyamányai voltak a versaillesi béke igaz-

ságtalanságainak, azt válaszolta, hogy nemcsak hogy nem voltak igazságtalanok a versaillesi békekötés feltételei és rendelkezései, hanem ellenkezőleg, túlságosan enyhék voltak.

Ha a félelem és gyűlölet pszichózisának eme patológikus megnyilatkozását csupán az a magában véve tiszteletreméltó vezérmotívum támasztaná alá, hogy „Right or Wrong, my Country” (Igazság, vagy nem igazság, az én hazámról van szó) ezt természetesen lehetne találni. Még azt is meg lehetne érteni, ha egy másik angol szólás-módnak megfelelően „a Dog in the Manger” állápontra helyezkedne ugy Németországgal, mint Olaszországgal szemben (ami azt jelenti, hogy — mint a telezabált kutya a vályunál — nem képesek ugyan már maguk a földgömb területéből még többet elfoglalni s megemészteni, lévén már a földkerekségnek közel egyharmada a birtokukban, de irigy méreggel haragnak mások felé, akik szintén szeretnének legalább egy szerény részecskét a földgömb területéből). Ami azonban undorító, az a kevetteljes prédikáció, a legteljesebb történelmi falszumon alapuló morális sértődöttség, az a szegényezés nélküli farizeizmus, ami ezeket az indulatos kitérőket kíséri és alá kívánja támasztani és amely folyton előtérbe helyezi és hangoztatja azt az elvet, hogy erőszakkal semmiféle területi változásnak, vagy éppenséggel okkupációnak nem szabad bekövetkeznie, mert ez erkölcs-telen és becstelenség.

Ezzel a manapság most opportunusból folyton hangoztatott morális axiómával szemben mi a történelmi valóság az angolok világ-hódításait, jelenlegi világbirodalmuk eredetét illetőleg? Az, hogy a földkerekségnek majdnem egyharmadát felölő angol világbirodalmat kizárólag erőszakkal, vérel és vassal hódították meg, hogy az angolok tehát a németek és olaszok szemében keressélik a parányi kis szálkákat, nem akarván tudomást venni a saját szemükben levő hatalmas gerendákról. Az elmúlt évszázadok észak-amerikai térfoglalásától elkezdve, amelyből kifolyólag az angol-szász faj ugyszóván teljesen kiirtott a föld színéről nemcsak népeket, néptörzseket, hanem egy teljes egész színt (a vörösbőrű indiánokat), a különböző afrikai néptörzsek leigázása, az indiai impérium megszerzése és megtartása, Kína területéből való rablások, stb. kivétel nélkül minél erőszakos hódítások voltak. Egyetlen esetben sem kérdezte Anglia az illető népet, hogy kívánja-e a meghódítást, az alárendelést, az angol impérium alá való helyeződést. Ma sem volna eszéigában erre vonatkozólag kérdést intézni a neki alárendelt idegen népeiségekhez. Erre nézve teljesen irrelváns dolog, hogy az általános emberi civilizáció szempontjából előnyös, vagy hátrányos volt az, hogy az illető félművelt, vagy egészen műveletlen népesség angol uralom alá kerüljön. Revelláns és mervádó csak maga a pusztta tény, hogy ezek a népeiségek ezeket az óriási nagy területek lakosságát akarattuk ellenére erőszakkal igázták le a most hangoztatott angol erkölcsi axiómák teljes semmibe-vételével, minek folytán ezen axiómák morális felháborodást mímelő s nem egyéb, mint a farizeizmus maximuma.

A cikkirő ezután felsorolja a különböző angol hódítások történetét, mondván, hogy „egy újságcikk keretét messze túlhaladnák részletesen felsorolni mindazokat az erőszakosságokat, véres háborukat és kegyetlen retorziókat, amelyekkel Anglia világbirodalmát megszerzte, a benszüllött lakosság akaratára ellenére, sőt gyakran a lakosság jó részének kiirtásával. A legkevesebb volna tehát, ha saját maga ilyen füvegázban élve nem dobálná az erkölcsi felháborodás követ más népekre, mint az olaszokra, amikor Abesszíniát elfoglalták és a németekre, amikor ezek a versaillesi parancsbékeknek azt a groteszk torzszülöttjét, Csehszlovákiát minden ott élő népesség előnyére és javára likvidálják. Lehetne az angolokban annyit belátás, hogy ilyen hallatlan farizeizmusnak feltűni semmi más nép nem fog, valószínűleg még a velük szövetségben álló franciák sem!”

Oriási anti-fasiszta tüntetések Mexikóban

Mexico, április 6. A fasiszta és falangista alakulatok ellen Mexikó több vidékén tüntetések voltak. Több helyen a spanyol kaszinó ablakait a tüntetők bezuzták. Néhány könnyebb sebesülés is történt. Cardenas elnök szigorú rendelkezéseket léptet életbe a hasonló incidensek megakadályozására.

Mexikó, április 6. (Rador.) A munkásszervezetek tovább zavarognak. A hatóságok több tüntető sztrájkolt letartóztattak.

Zürichi árfolyamok (április 6.): Márka 178.75, holland forint 236.70, dollár 446, font 208.75, francia frank 11.81, olasz lira 23.45, csehkorona (nem jegyzik), pengő 87, dinár 10.—, lej 3.30, zloty 83.75, belgas 75.05.

SPORT

Román-német sport-háború?

Bucuresti, április 6. A husvétii ünnepek alatt a prágai Slavia labdarúgó csapatának Bucurestiben kellett volna játszania, a német sporthatóságok azonban a mérkőzést lemondották. A román sporthatóságok erre a maguk részéről lemondották két birodalmi német labdarúgócsapat romániai szereplését. Ugyancsak husvétkor kellett volna Bucurestiben játszania a Berliner Sportverein rögbicsapatának és Temesváron a Münchener 1860 labdarúgó csapatnak. Ennek a két mérkőzésnek megtartását is eltiltotta a román futballszövetség.

Ezzel tehát — váratlanul — román-német sportháborúság kezdődött.

Nemzetvédelmi szempontból szervezik át Románia sportját

Az uszósport ellenőrzését a tengerészeti minisztérium végzi

Bucuresti, április 6. Az Ország Öre és a Főszövetség a hadgyminisztériummal egyetértésben megállapította azt a hat sportágat, amelyeket „nemzetvédelmi sportoknak” nyilvánítottak és mint ilyeneket fokozottabb figyelembe fogják venni és azok üzését mindenben előmozdítják az ifjúság számára.

A nemzetvédelmi sportok ügyében már meg volt az első értekezlet. P. Teodorescu tengerészeti és repülőügyi miniszter ugyanis magához hívatta az uszósövetség és főszövetség elnökeiét és közölte velük, hogy átvette az uszósport feletti legfőbb felügyeletet egyben megjelölte azokat az irányvonalakat, melyeket az uszósövetségnek követnie kell aziránt, hogy minden ifju megtanuljon uszni.

Az uszás ugyanis egyik fontos kelléke a jól kiképzett katonának és erre most a hadvezetőség is különös gondot fordít.

A miniszter egyelőre két és félmillió lejt irányított elő a katonaköteles ifjúság, cserkész és katonai előkészítőknél uszásra való kiképzésére. A uszósövetség rövidesen uszótanfolyamokat, versenyeket fog rendezni, fokozatosan pedig minden nagyobb városban és községben uszodákat fog építtetni. Az uszás után rövidesen sor kerül a többi nemzetvédelmi sportágnak katonai felügyelet alá helyezése is.

Mi újság a sportvilágban?

Mózes Jenő vivőmester közli, hogy a vivőtanítást ismét megkezdte. Tanítás hétfőn, szerdán és pénteken délután 5 órától a teremben, Calea Marechal Foch 10/I.

A Haggibor teniszszakosztálya értesíti teniszeseit, hogy április 15-én kezd a szezon. A sétatéri 3, 4, 5, 6-os belső vörös salakpályákra előjegyzéseket és felvilágosítást Str. Iuliu Maniu 2. II. emelet, telefon 20-94 munkanapokon délután 6-8-ig ad a Haggibor titkársága.

Vasárnap szépszámu közönség előtt tartották meg Marosvásárhelyen a város bajnokságáért kiírt asztaliteniszversenyt, amelyet szép és élvezetes játék után Jakabovics Sándor (Makkabi), Marosvásárhely többszörös bajnoka nyert meg. Eredmények a következők: Jakabovics—Sighisoreanu 21:17, 21:19, Jakabovics—Frei II 22:24, 21:17, 21:17, Sighisoreanu—Frei II 21:17, 21:14. A legszebb és legizgalmasabb mérkőzés a Jakabovics—Sighisoreanu találkozó volt. Utóbbi most jött haza a kairói világ bajnokságról, ahol szép szereplésével kitünt, ennek dacára a jóképességű Jakabovicsnak nem tudott ellentállani.

Londonban a hivatásos teniszesezők versenyén a következő eredmények voltak: Nüsslein—Stoefen 7:5, 6:4, Ramillon—Palmieri 6:2, 6:2. Férfipáros: Tilden, Stocfen—Kozeluh, Palmieri 6:1, 7:5.

Vasárnap bajnoki forduló lesz Romániában. Ennek során Kolozsváron a Kínizsi—Victoria mérkőzés kerül előtérbe.

a pókhálóvékony és tartós selyem-harisnya

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Egy bolond százat csinál

Husvétra tartogatta a színház a színházi évad legnagyobb operettsikerét. Hónapok óta megy zsufolt házak előtt Szüle Mihály, Harmath Imre és Walter László briliáns újdonsága, amelyről bizvást elmondhatjuk, hogy a hamisítatlan humornak, a féktelen jókedvnek igazi ajándéka. Évek óta a legnagyobb operettsiker az

EGY BOLOND SZÁZAT CSINÁL

és ennek a sikernek egyik legérdekesebb bizonyítéka, hogy az operettet és annak teljes szereplőgárdáját lekötötte három hónapos olaszországi turnéra egy híres impresszárió.

Nem kell azt hinni, hogy az Egy bolond százat csinál valami épkezláb mesét nélkülöző bolondság. Ellenkezőleg: a siker legfőbb titka az, hogy egy egészséges cselekmény keretében a bohózat helyzetek és ujszerűségekben is ismerős vigjátéki figurák járnak, futnak, rohannak vad össze-visszaságban és mégis értelmesen. De az

EGY BOLOND SZÁZAT CSINÁL

zeneje sem marad el a szöveg mögött. A rádió már két ízben közvetítette ezt a pazar operettet s annak egyes számai már divatos slágerek minden európai városban. Természetes hogy ehhez a zenéhez a jobbál-jobb táncszámok egész légiója társul, — új tanácsok, foxtrottok, angol és bécsi valcerek mellett az akrobatikus táncok legujabb atrakcióit hozza egy remek táncos pár: Marien and Joe.

A színház annyira bizik az újdonság sikerében, hogy öt nap alatt hétszer fogja játszani.

HETI MŰSOR:

Csütörtök, péntek, szombat: Hivatalos színházi szünetnapok.

Vasárnap d. e. 11: Robinson Crouse. (Énekes, táncos mesejáték 10 képből. Defoe Dániel regénye után írta: Hetényi Elemér. Vezényel: Stefanidesz József. Hetényi Elemér növendékeinek gyermekelőadása. Matiné helyárrakkal.)
d. u. 3: Nincs szebb mint a szerelem. (Olcsó helyárrakkal.)
d. u. 6: Bubus. (Hatodszor.)
este 9: Egy bolond százat csinál. (Zenés bolondság 3 felvonásban. Az évad legnagyobb operettsikere. Írta: Szüle Mihály. Zenejét Harmath Imre verseire szerezte: Walter László. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stéfi, Rajnai Elli, Jenei János, Fülöp Sándor, Tompa Sándor, Csóka József, Réthely Ödön, Örvössy Géza, stb. Vezényel: Schreiber Alajos. Premierbérlet 30. szám.)

Hétfő d. u. 3: Szomjas krokodil. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: Egy bolond százat csinál. este 9: A vén bakancsos és fia a huszár.

Kedd d. u. 3: Ide gyere rózsám. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: Egy bolond százat csinál. este: Egy bolond százat csinál. (Rendes bérlet 30. szám.)

Szerda fél 9: Egy bolond százat csinál.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Általános közkiánatra: Nápolyi éjszakák. Végig zenés, csodás kiállítású film, főszerepekben: Vivian Romance, Mireille Balin, Tino Rossi, aki a következő dalokat énekli: Sole Mio, Tarantella, Mia Piccolina, Santa Lucia.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A lázadó hős. Egy skót szabadsághős izgalmas küzdelme hazájáért és szerelméért. A törzsek fellázadnak az elnyomók ellen. Eddig nem látott izgalmas jelenetek sorozata. Főszerepekben: Warner Baxter, Freddie Bartholomew és Arlen Whelan. Előtte két premier hirdető: Metro és Fox.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Csak három napig látható: Martha Eggerth világhírű énekesnő egyetlen ideai filmje: Mazurka. A közismert operett szenzációs filmváltozata.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Husvétii szenzációs műsor! Vasárnapi kezdéssel: S. O. S. Tanger. Tánadás a Földközi tengeren. Az aktuális izgalmas sorozata. Főszereplők: Pierre Fresnay, Rolf Wanka. Műsor előtt a legfrissebb világhírű.

RIO MOZGÓ MŰSORA:

Husvétii műsor! Két sláger, egy helyár: I. Az éjjeli menedékhely. Maxim Gorkij világhírű regénye film. Megható társadalmi dráma. Fősz.: Jean Gabin. II. Rin-Tin-Tin az életmentő. Izgalmas kalandor-dráma: Fősz.: Jeckie Cooper és Joseph Calleia. III. Híradó. Az ünnepi előadásokon visszamaradni nem lehet.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hatalmas ünnepi műsor: I. Marco Polo kalandjai. EXtrasuper kalandor-film Gary Cooperrel. II. Híradó. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, április 7.

BUCURESTI. Nagypéntek. Az állomás

csak 13 és 20 órakor ad híreket. Jeruzsálem, Délután 1:30: Pontos idő, hírek héberül. 2:20: Hírek angolul. 5: Angol nyelvoktatás. 7:30: Tónach-olvasás. 7:45: Templomi dalok. 8: Időjárás, hírek héberül. 8:15: Bialik-émlékdalok. 8:45: Hangverseny. 9:15: Időjárás, hírek angolul. 9:30: Uj görög dalok.

Budapest I. 11: Hírek. 13:30: Budapesti Hangversenyzenekar. 15: Hanglemezek. — 17:45: Hírek. 20: Operaházi zenekar. 21:50:

A rádió szalonzenekara. 22:40: Hírek. 23: Részletek Wagner Parsifal című zenedrámájából.

Szombat, április 8.

BUCURESTI. Nagyszombat. Az állomás csak 13 és 20 órakor ad híreket, 24 órakor: Feltámadási istentisztelet a patriárkia székesegyházból.

Jeruzsálem, Délután 1:30: Pontos idő, hírek héberül. 1:40: Szombati templomi és cs. ládi dalok. 2:20: Hírek angolul. 5:15: Pontos idő, hírek. Könyvi zene. 7:30: Hamavdíl. — 7:35: Bibliái dalok. 7:45: Időjárás, hírek héberül. 8:05: I. Kuplovitz előadása az új héber irodalomról. 8:25: Peszachi dalok. 8:55: Angol népdalok. 9:15: Pontos idő, hírek angolul. 9:30: Tánzene.

Budapest I. 7:45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13:10: Enekegyüttes. 13:30: Hírek. 14:30: A rádió szalonzenekara. 15:35: Hírek. 18:40: Hárfaszámok. 19:30: Enekszámok. 20:35: Gordonkaszámok. 21: Strauss Richárd: Halál és megdicsőülés. 22: Operaházi zenekar. 22:40: Hírek. 23:20: Cigányzene. 24:30: Hanglemezek. 1:05: Hírek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 10 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdőhirdetéseit, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előre fizetés mellett közzéteszünk. Jelzés levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Zongora, gyakorlásra kiválóan alkalmas, igen olcsón eladó. Klein, Str. Regina Maria 9.

Butorozott szoba fürdőszobahasználattal (esetleg konyhahasználattal is) két személy részére április 1-re kiadó. Klein, Str. Regina Maria 9.

Sörraktárba ajánlkozom, értem annak kezelését és vezetését, sofóri vizsgám van, jó bizonyítvánnyal rendelkezem. Cím: Gold, Str. Oasanu 110.

Butor és porcellán csomagolást helyben és vidéken vállalok garancia mellett. Sternberg Gyula Calea Reg. Ferdinand 137.

Férjhez adnám háziasan nevelt, szép és jó megjelenésű 24 éves leányomat szolid, intelligens zsidó iparos vagy kereskedőhöz. Homomány százezer lej, kelengye és jómódú rokonság. Komoly ajánlatok „Biztos megjelöltetés” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Villany-, víz- és lakatosmunkát leggyorsabban és legpontosabban Páll Bertalan szerelőnél kaphat. Str. Xenopol 25. Telefon: 20-14.

Keresünk román állampolgárságu román nyelvtudással bíró perfect héber férfi vagy női tanerőt. Héber és román nyelvű pályázatok a képzés, fizetési igények és családi állapot megjelölésével alólírott címre május 1-ig küldendők. Comunitatea Aut. Ort. Iz. Jibou (Jud. Sălaj).

Férjhez adnám huszéves, csinos, intelligens rokonomat, tekintélyes, jómódú család gyermekét. Huszonkét—harmincéves intelligens ügyes iparosok irjanak „Palesztinába vándorolunk” jellegre a kiadóba.

Palesztinai certifikáttal rendelkező öszvegy feleségül venne 45—50 év körüli urinót, aki erecizsraeli egzisztenciája megalapítását anyagilag lehetővé teszi. Leveleket „Diszkret” jelleggel a kiadóhivatal továbbít.

Urleány lakást kaphat izr. családnál. Ért. deklódni Str. Rudeanu 33, emelet.

Kozmetikai és szappanfőzőmester állást keres. Fuchs Saturnare, Teofil Dragos 14.

של תורה torták, kuglerék, dióskifli Adler-nél kapható. Ugyanitt husvétii koszt kapható kihordásra is. Str. Gen. Gerescu 7.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ez a XXI kongresszus éve! Váltásatok meg a sékelt!

UJ KELET Legújabb hírek

Feltűnést keltő vita az angol alsóházban Albánia függetlenségéről

Csütörtökön hajnalban olasz hadihajók jelentek meg a durazzói kikötőben

Chamberlain kijelentette, hogy Angliát nem érinti közvetlenül az albán-kérdés

London, április 6. Az alsóház ma délutáni ülésén Henderson munkáspárti képviselő meginterpellálta Chamberlaint aziránt, hogy mi az angol kormány véleménye az olasz hadihajó- és csapatösszevonásokról, amelyeket Bariban és Durrazóban eszközöltek. Általában milyen értesülései vannak az angol kormányának az olasz-albán viszonyról.

Mi történik Albániában

Chamberlain miniszterelnök a következőkben válaszolt:

— Április 4-én lord Perth, Nagy-Britannia római nagykövete, tudomására hozta az olasz kormányának a Henderson képviselő által említett hasonló híreket. Ciano gróf, Olaszország külügyminisztere, az angol követ kérdésére elmondotta, hogy az albán király március 8-án az olasz-albán szövetség megerősítésére tett javaslatot. Ezzel kapcsolatosan tárgyalások indultak meg, amelyeknek során nehézségek merültek fel. E nehézsége mibenléte azonban nem áll tisztán előttünk.

— Most értesülök arról, hogy ma hajnalban egy olasz cirkáló és két kisebb hadihajó érkezett a durazzói kikötőbe. — Az albán kormány részletes álláspontját a kérdéssel kapcsolatban nem ismerem. Albán körökből röviddel ezelőtt cáfolták, hogy az olaszokkal olyan megegyezést kötöttek volna, amely összeegyeztethetetlen Albánia függetlenségével és területi integritásával. A durazzói angol követ ma reggel 8 óra 25 perckor jelentette nekünk, hogy ma reggel a helyzet Albániában nyugodt volt.

Angliát minden érdekli, ami a békét érinti

Henderson képviselő megkérdezte ezután hogy Perth római angol követ tudomására hozta-e az olasz kormányának, hogy az Adriai tenger státuszának bármely megváltoztatása ellentétben áll az olasz-angol egyezményrel?

Chamberlain halk hangon válaszolta:

— Az olasz kormány ismeri az angol-olasz egyezmény intézkedéseit.

Egy másik képviselő megkérdezte: Anglia érdekelve van-e Albániában?

Chamberlain: Nincsenek érdekeink Albániában. De érdekel mindaz, ami a világ békéjét érinti.

A képviselő ezután megkérdezte, hogy mit jelentenek az olasz hadihajók Durazzóban?

Chamberlain: Nem ismerem az olasz hadihajók Durazzóban való megjelenésének értelmét és jelentőségét.

Végül egy másik képviselő kérdésre válaszolva kijelentette Chamberlain, hogy az angol kormány még nem kezdte meg a tanácskozást a belgrádi kormányral az olasz-albán viszály ügyében.

Olaszország tiranai követe Rómában

Róma, április 6. Seregi tábornok, Olaszország tiranai követe, ma Rómába érkezett és kihallgatáson jelent meg Ciano grófnál, akit informált az olasz-albán kérdés jelenlegi helyzetéről.

Jugoszlávia bizik Olaszország ígéretében

Belgrád, április 6. A Politika című lap az olasz-albán kérdéssel foglalkozva, a következőket írja:

Olaszország és Albánia között hetek óta tárgyalások folynak bizonyos gazdasági kérdések rendezésére. E tárgyalások folyamán különböző nehézségek merültek fel, ami a napirenden lévő kérdések természetét tekintve nem tekinthető rendkívülinek. A helyzetet közben komplikálták bizonyos albániai megnyilatkozások, amelyek kétségkívül kedvezőtlenül befolyásolták a megegyezést.

Olasz részről időközben megcáfolták, mintha Olaszországnak szándékában állna elfoglalni Albánia területét és azon olasz protektorátust létesíteni. Albán részről is cáfolták, mintha az ország függetlenségét és területi biztonságát veszély fenyegetné.

Jugoszlávia könnyen érthető érdeklődéssel, de nyugodtan figyeli az események alakulását és mint Olaszország szövetségese, bizik azokban az ígéretekben, amelyeket Olaszor-

szág a békének az Adriai tengeren való fenntartására nézve tett.

Zogu király kijelentette, hogy Albánia megvédi függetlenségét

London, április 6. A Daily Mail Zogu albán király nyilatkozatát közli. Az albán uralkodó kijelentette nyilatkozatában, hogy Albánia minden körülmények között ragaszkodik területi integritásához és függetlenségéhez.

Chamberlain az alsóházban is bejelentette a lengyel segélynyújtási szerződés megkötését

LONDON, április 6. Az alsóház csütörtök délutáni ülésén Chamberlain miniszterelnök Greenwood képviselő kérdésére válaszolva, a következő bejelentést tette:

— Lengyelország és Anglia a Beck ezredessel folytatott tárgyalások eredményeképpen késznek nyilatkoztak arra, hogy kölcsönös segélynyújtási egyezményt írjanak alá, amely az Anglia részéről Lengyelországnak nyújtott egyoldalú biztosíték helyét foglalja el. Ezen szerződés aláírásáig is Beck ezredes biztosította az angol kormányt, hogy Lengyelország minden erejével segítséget fog nyújtani Angliának hasonló feltételek mellett, amintőkét Anglia vállalt Lengyelországgal szemben arra az esetre, ha Lengyelországot érte volna támadás. Az aláírásra váró egy egyezményben Anglia és Lengyelország kölcsönös segélynyújtásra kötelezik magukat bármely kívülről jövő és függetlenségüket, vagy területi épségüket követlen, vagy közvetett fenyegetéssel szemben.

— Hátra volna még — folytatta beszédét Chamberlain —, hogy meghatározzuk azon eseteket, amelyek az egyezmény végrehajtását bekövetkező ükkel maguk után vonják. Ez még néhány részletkérdés megtárgyalását igényli.

— Az angol-lengyel egyezmény egyik országot sem akadályozza meg abban, hogy más országokkal megállapodásokat létesítsenek a béke konszolidálásának érdekében.

Nincs Danzig visszaadásáról szóló záradék az egyezményben

LONDON, április 6. Angol körök há tározottan cáfolják a hírt, amely szerint az angol-lengyel egyezmény egyik záradéka szerint Danzig visszakerülne Németországhoz és a német birodalomnak megadták volna a jogot, hogy autostradát építsen a danzigi korridorhoz.

Olasz, német, spanyol, japán vezérkari tárgyalások Berlinben

Róma, április 6. Mint lapunk más helyen megírtuk, Innsbruckban tanácskozásra ültek össze a német és olasz vezérkarok főnökei. Olasz körökben tudni vélik, hogy Pariani tábornok, olasz vezérkari főnök és Keitel tábornok, a német hadsereg vezérkari főparancsnokának innsbrucki megbeszélésén az olasz és német hadsereg egyetlen parancsnokság alá való helyezését beszélték meg. Rómában hangsúlyozzák, hogy a Keitel-Pariani találkozás nyilvánosságára hozatala a tengelyhatalmak replikája az angol-francia erőfeszítésekre, amelyek a tengely bekerítésére irányulnak. Az angol-lengyel tárgyalások London széleskörű diplomáciai akciójának egyik fázisát képezik csupán. Ezzel szemben a tengelyhatalmak igyekeznek megakadályozni Angliát abban, hogy a Lengyelországnak nyújtott szavatosságot más európai államokra is kiterjessze.

Róma, április 6. A német és olasz hadsereg vezetői között Innsbruckban lefolyt tárgyalásokat — tekintettel a nemzetközi helyzetre — nagyjelentőségűeknek ítélik meg. A megbeszélések — római hír szerint — a tekintélyhatalmak bekerítésére irányuló törekvésekkel vannak összefüggésben. Mussolini egyik legutóbbi nyilatkozatában kijelentette, hogy a tekintélyhatalmak készek szembeállni az ellenük irányuló bekerítési törekvésekkel, a föld akármelyik részén történjék is az.

Párizs, április 6. A francia lapok arról írják, hogy Berlinben nagy katonai tanácskozások folynak, amelyeket a husvéti ünnepek alatt sem függesztenek fel. A megbeszélések előreláthatólag április 12-ig fognak elhúzódni. A tanácskozásokon olasz és spanyol vezérkari tiszteken kívül résztvesz a berlini japán követség attasé is.

Olasz csapatmegerősítések érkeztek Spanyolországba?

Párizs, április 6. A Havas ügynökség jelenti: A francia kormány burgosi megbízottja utasítást kapott, hogy kérdezze meg Franco tábornok kormányát, mi igaz azokból a hírekből, amelyek szerint olasz csapatmegerősítések érkeztek volna Spanyolországba. Londonból jelentik, hogy a Daily és Morningpost jelentése szerint Franco tábornok

állítólag kijelentette, hogy egy, a Földközi tengeren kirobbanó háború esetén, minden erejével támogatni fogja Olaszországot.

A fenti híradásokkal kapcsolatban a Reuter ügynökség jelenti Burgosból: Franco tábornok kormánya határozottan cáfolja a hírt, amely szerint olasz csapatmegerősítések érkeztek volna Cadixba.

London, április 6. Az alsóház ma délutáni ülésén egy képviselő megkérdezte, tudom van-e az angol kormányának arról, hogy jelentős olasz csapatok léptek Spanyolország földjére és mi a véleménye az angol kormányának: adott esetben Franco tábornok állni fogja-e az Angliával szemben való kötelezettségeit?

A kormány nevében Butler külügyi miniszter a következő választ adta:

— Franco tábornok biztosítékot adott az angol kormányának és remélem, hogy fogja tartani szavát.

Halifax állandó összekötőt tart fenn a szovjetkövetvel

Ujabb londoni jelentés szerint Chamberlain kijelentette, hogy Halifax külügyminiszter állandó és szoros összekötöttét tart fenn a szovjetkövetvel.

A lordok házában lord Plymouth kijelentette, hogy ha Lengyelország nem tartja nyegetőnek helyzetét, úgy egy kivülálló ország sem lehet más véleményen. A parlament legközelebbi ülését április 18-ra halasztották.

Amerika nem maradhat semleges konfliktus esetén

Washington, április 6. Simpson a szenátus ülésén a semlegességi vita során kijelentette, hogy az Egyesült Államok nem kerülhetik a részvételt, ha európai konfliktusra kerül sor. Hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok Franciaország és Anglia oldalán állanak, és Olaszország is érdekfűzőségeit vállalja az említett országokkal. Végül kijelentette Simpson, hogy a civilizációt sokkal nagyobb veszély fenyegeti, mint az elmúlt négy száz esztendő alatt valaha is.

Orosz-mandzsui háború robbanhat ki?

„Oroszországnak nincs szüksége arra, hogy mozgósítson“

Moszkva, április 6. Kiewben, a katonai parancsnokok értekezletén, Mekhlis helyettes hadügyi népbiztos beszédet tartott ennek során többek között a következőket mondotta:

— Szovjetországnak nincs szüksége arra, hogy mozgósítson, hogy szembe tudjon nézni bármely eshetőséggel. A szovjet kormány szilárd és következetes politikája folytán Szovjetországra semmilyen pillanatnyi veszély nem fenyegeti, de bizonyos, hogy nem volna szükségünk arra, hogy az utolsó pillanatban szövetségesek után szaladgáljunk, ha bajba érezzük magunkat, mint ahogyan ezt mások teszik. Bizalommal nézünk az események alakulása elé, de ahhoz, hogy meg tudjuk állni helyünket, állig fel kell fegyverkezniük.

Tokió, április 6. Mandzsukuo és a szovjet határon olyan mértékben ujjaltak ki a határcsúcsok, hogy mindkét ország politikai körökének véleménye szerint háborútól lehet tartani. Karbinból érkezett jelentés szerint a szovjetek lovasságot és tüzértámaszt küldtek a határra. Az eddigi incidenseknek már eddig több száz halott áldozatul van. Japán hivatalos körök igen komolyan ítélik meg a helyzetet.

Leégett a memeli politikai börtön

Memel, április 6. A Bajoreni erő, amelyet a litván kormány politikai foglyok börtönének használt fel, tegnap este kigyulladt és leégett. A német társasági iroda jelentéséhez hozzáfűzi, hogy a tüzet igen sok volt német politikai fogoly nézte végig.

Ujra Pierlot-t bízták meg az új belga kormány megalakításával

Brüsszel, április 6. III. Lipót belga király ismét Pierlot-t bízza meg kormányalakítással. Pierlot a megbízatást vállalta és megkezdte megbeszéléseit.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkádó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT